

M. D. RETTIGOVÁ

Veselohra o třech jednáních

Prádo roku 1900

Po prví provozováno v Národním divadle v Praze dne 25. března 1901

---

*Prádo provozováci vybrávají si „Máj“, spolek českých
spisovatelů belletristů*

OSOBY :

M. DOBROMILA RETTIGOVÁ, choť
zkoušeného radního.

ROLLEROVÁ.

ROUBÍNKOVÁ.

LENKA

TYNY

MAŘENKA

ANINKA

TONIČKA

FRONY

} městské dívky.

ANČKA, hospodyně u Dra. Plavce.

KAČENKA, služebná u Rettigové.

M. et Ch. Dr. PLAVEC.

JUDr. GÜLICH, advokát.

ROUBÍNEK, aktuár.

ROUBAL, pojezdný.

VALENTA, myslivec.

CHADIMA

REJSEK

} obuvníci.

VACEK, stud. filosofie.

Učitelský mládenec.

VŠETEČKA, muzikant.

Děj v Litomyšli r. 1836.

JEDNÁNÍ I.

Partie Zámeckého parku v Litomyšli. Hojně buků, habrů, lip, javorů a křovin. V popředí široký chodník pískem vyspaný. Od něho obloukem do pozadí stezka. Při ní v pozadí pod košatým habrem lavička, kterouž je dobře viděti z předního chodníku. V pravo od diváka prokmitá mezi stromy a křovinami část renaissančního zámku. Zlatá zář prochvívá korunami a po kmenech. Je v neděli ráno. Tichem pronikne ze zámecké kaple, již neviděti, zvuk zvonku a tlumený hlas varhan.

Výstup 1.

TYNY, pak FRONY.

TYNY (*osmnáctiletá ve světlých letních šatech. U pasu pentle. Má nízké střevíčky, od nich ke kotníkům a nad ně skřížené pentličky přes bílé punčochy. Je zabrána do čtení*).

FRONY (*dvacetiletá, podobně oblečená, vyjde z pozadí, mezi stromy, stane neopozorovatelná oproti lavičky, ke níž se pak připlíží po špičkách. Usmívajíc se hledí dychtivě Tyně přes rameno*). To je něco krásného.

TYNY (*rychle se obrátí*). To jsem se lekla. (*S úsměvem*.) Ty! Jako po kočičích šlapkách.

FRONY. Co to čteš?

TYNY (*podá jí knížku, hledí na ni s pátravým úsměvem*).

FRONY (*čte polonahlas*). „Václav a Tereška“ – Český?! A rozumíš tomu, je to pěkné?

TYNY. Krásné, ach krásné! Já se ti již naplakala! Máli Rollerova by se mně nesmála, jako včera, když mě viděla s českou knížkou, kdyby tohle čtla.

FRONY. No víš, to hochböhmsch – já sama – a v Lesekränzchen tam ti mají čtení! Tuhle jsem četla, tuze zamilované, jak si dva schwuren ewige Liebe a ona mu dala goldenen Ring (*ndhle*). Tuhle knížku máš –

TYNY. Od paní radové Rettigové.

FRONY. Ach, já myslila, že od jistého pana filosofa, víš –

TYNY (*vesele*). Ne, tomu já tu knížku půjčím.

FRONY. Ah! A jistě tady! To abych šla.

TYNY. Není tak na spěch; a abys věděla, pojd', sedni si (*děld jí místo*).

FRONY. Jen chvíličku, (*sedd*) vždyť jdu do zámku na mši. Ostoneš tu na morgenpromenadu? Ale že je řeč o paní Rettigové, řekni mi, Tynynko, ale opravdu, jaké jsou ty hodiny u ní.

TYNY. Oh, já se na ně vždycky těším, jen kdyby, jich bylo v týdnu víc. Tetinka –

FRONY (*s úsměvem*). Tetinka –

TYNY. To jest paní radová, ta s námi česky čte, všechno krásně vyloží a pak zas ženské práce –

FRONY (*vpadne*). A Tynynko (*důvěrně, dychtivě*) někdy tam přijdou páni filosofové –

TYNY (*rychle*). Ne, nikdy; to je kleveta!

FRONY. Ale pro české knihy si k paní radové chodí.

TYNY (*horlivě*). Ale když my tam nejsme.

FRONY. To pak jdou sem do parku. Ale víš, ale nsmš se zlobit, paní Rettigová přece jenom párky svádí.

TYNY. To není pravda!

FRONY. A jak pak Leny ajnémrova; přestane k ní chodit, je nevěstou.

TYNY. To není možná!

FRONY. Je nevěstou, jistě, teď jsem to slyšela. Doktora Plavce si bude brát; no a ten je taky vlastenec, s paní Rettigovou a s panem radou dobře známý, chodí tam.

TYNY. To není možná! On jistě šedesátník, a Leny tak mladá, to –

FRONY (*chytne ji za ruku, dávajíc jí znamení*). Tiše, podívej se, tu jsou, tu je máš.

Výstup 2.

LENKA, DOKTOR PLAVEC, předešlé.

LENKA (*dvacetiletá, chuději nežli Frony a Tyny oblečená, ve světlých šatech, vyjde s doktorem zleva na hlavní stezku v popředí*).

PLAVEC (*šedesátník v kaštorovém klobouce, prošedivělý, v tmavém kabátě, bílý šátek na krku, španihelku v ruce*).

TYNY }
FRONY } *s úžasem, zvědavě je pozorují.*

PLAVEC (*dobrděky*). Má zlatá panno Lenko, tuze pospícháte. Uf! Omeškali jsem vás, mše už se začala.

LENKA (*zdrževši krok, mluví mírně*). Snad přijdeme už na konec.

PLAVEC. A když se dnes všecko spiklo. Ani v neděli není pokoj. Ančka pořád někoho hlásila, tolik pacientů ze vsí –

LENKA. K vůli mně jste neměl tak pospíchat, pane doktore.

PLAVEC (*dobrdčky, vesele*). Tak, tak, k vůli komu pak! To by pak bylo. Pospíchal jsem rád, sám teď trochu pacient, víme. Ale tohle „pane doktore“, má zlatá Leničko, to už ne, to už ne (*zajdou v pravo*).

Výstup 3.

FRONY, TINY.

FRONY (*rychle vstane*). Tak teď uvěříš!

TINY. Jsem zmámená!

FRONY. Takového dědka!

TINY. Proč to dělá!

FRONY. Proč! Když se starý zbláznil a chce ji udělat doktorkou. Bude honorací, bude jemnostpaní.

TINY. Proto myslím ne, to by Lenka neudělala.

FRONY. Ty jí nedáš. Ale zeptej se paní Rettigové, tetinky, ta ti poví. A vždyť tam Lenka u ní něco vyšívala, pro něj, pro doktora, vlasy na bílém hedvábí a s českým nápisem.

TINY. Ano, to je pravda, vyšívala:

„Pluj dále neustále,
vyhni se každé hlubině
a skále.“

FRONY. Paní Rettigová to složila.

TINY. Ale to jsme myslily, že to Lenka vyšívá doktoru Plavcovi k svátku, z vděčnosti, když jí ta-

tínka od smrti zachránil; a děti ajnémrovy tak stonaly a ajnémr s platem, to vš – a po takové nemoci –

FRONY. A ona to ženichu vyšívala! Ale teď půjdu do kaple se podívat, jak ten starý bude po Lence obracet verliebt oči. A ty – (*s úštěpkem*) ty tu počkáš až pan –

TYNY. Ne; a abys nemyslila, půjdu s tebou.

FRONY (*cestou*). Ne, takový starý und so – (*směje se.*)

TYNY. Ale Lenka! Co se to stalo!

FRONY (*vzpomene*). A pan adjunkt –

TYNY. Ježš! A na tohle si přijel!

FRONY (*soucitně*). No, chudák (*zajdou v pravo*).

Výstup 4.

DOKTOR GÜLICH, ROUBAL, POJEZDNÝ.

GÜLICH (*padesátník požloutlé barvy ve tváři, vlasů nad čelem mírně kadeřavých, s licousky na spáncích, v atlasovém černém ndkerčnicku. Je oblečen v hnědý frak dle módy. Vyjde z leva v popředí*). Gehorsamster Diener, pane pojezdny. Taky na Morgenpromenadu? (*Čeká až dojde.*)

ROUBAL (*jenž vystoupiv z pozadí, jde ke Gülichovi. Je padesátník, červený, plných tváři, plavých vlasů, v modrém fraku se žlutými knoflíky, v úzkých nobavicích; boty o holinkách s kopnami. Na kvítkované, bílé vestě houpdá se mu z kapsy mocné jou-jou. Na hlavě kastor. Přichází volně, ruce na zádech. Způsob jeho řeči nerudný*).

GÜLICH. Jak se vyspali?

ROUBAL. Já? Já moc ne, šel jsem pozdě spat; bylo

už jedenáct pryč. Pan hrabě přijel z nenadání ze světa.

GÜLICH. Slyšeli jsme; přijel sám, jen s myslivcem.

ROUBAL. To byla turbací!

GÜLICH. Jak vypadá pan hrabě, když na cestách stonal.

ROUBAL. Hubený jako louč a opálený jako cikán.

GÜLICH. Když byli tak daleko.

ROUBAL (*jakoby nevěřil*). Prý až v Africe.

GÜLICH. Proč pak ne.

ROUBAL. Prý až u červeného moře a prý si ho drobet přivezl ve flašce.

GÜLICH (*zlomyslně s úsměvem*). A je to červené?

ROUBAL. Já to neviděl. To zas teď bude; samé shánky – (*pojednou*). Ale myslivci se to vyplatilo.

GÜLICH. Adjunktů Valentovi?

ROUBAL. Už jím není. Že měl kuráž a pustil se s panem hrabětem a pak, že ho v nemoci opatroval –

GÜLICH. Dostal fořtovnu.

ROUBAL. V Lubné. Včera mu to pan hrabě oznámil, když dojížděli sem.

GÜLICH. To teď bude na mladého fořta honba.

ROUBAL. Jaká honba –

GÜLICH. Nevěsty.

ROUBAL (*mrzutě*). Khh – (*vykročí*).

GÜLICH. Jestli pak pan hrabě už ví, co se dnes stalo. To se zasmáli, co?

ROUBAL. Já? Zasmál? Nazlobil jsem se, aby věděli. K vůli hřiběti. Však ho znají od té hnědé klisny, vědí –

GÜLICH (*usmívaje se ironicky*). Jak bych nevěděl!
ROUBAL. Takový tvoreček, takový oudělek! (*Rozehřívá se.*) Nožky jako srnka –

GÜLICH. Stalo se něco?

ROUBAL (*utrhne se*). Je uřknutý –

GÜLICH (*přemáhá úsměv*). To snad ne.

ROUBAL. Jak pak ne! Pacholek ho ráno vyvedl, tady (*ukáže do pozadí*) kousek na dvůr, provádí ho a ono skáče, inu radost, ale v tom čert přines' –

GÜLICH. Babu.

ROUBAL. Čertovu (*s ironickým respektem*). Paní radovou, Rettičku. Šla do parku a hned (*mluví po ní*), ach, to je překrásné hříbátko. Wissen sie, wie sie spricht (*zlostně opakuje*). Překrásné hříbátko. Čert aby – Kdo se jí o to prosil. Překrásné –

GÜLICH. Das ist hochböhmisch, das treffen Sie nicht.

ROUBAL. Ale co z toho hochböhmisch! Říbě se začalo najednou třást, potit – (*s důrazem*). A pak řeknou: To snad ne! Vědí co, když píšou odtud do novin, dají to tam ňáko. Je to pravda.

GÜLICH. To bych spíš měl napsat, co jí dnes vyvedli.

ROUBAL. Retičce? (*Mrzutě.*) Co pak –

GÜLICH. Sie mochte halt alles böhmisch haben, celé město, auch die Firmen, vědí –

ROUBAL. Ach, was, jak živo to nebylo:

GÜLICH. A vidějí, ševce Chadimu, toho čtenáře, už přemluvila. Dal si namalovat: František Chadima

obuvník (*posměšně opakuje*) o-buv-ník, a dnes ráno měl na tabuli: Franz Chadima, ohavník, o-hav-ník.

ROUBAL (*usměje se zlobivě*). To jí patř! Co se do toho plete, ženská. (*Za volné chvíle se zastavují.*)

GÜLICH. A divadlo chce, to je taky novina.

ROUBAL. Rettička? Divadlo chce hrát? (*Dá se do zlobivého smíchu.*) Ale jdou, ta by vypadala.

GÜLICH. Ne, to ne, ale to ona –

ROUBAL (*škrubna sebou*). A já überhaupt divadlo ani cejtit. Já do divadla nejdu, ani slyšet. Kdyby hrál král krále, hrabě hraběte, ale tak, to ňáká chamradina dělá vrchnost a já se mám na to dívat? A co Rettička, jak povídali –

GÜLICH. Chce, aby zdejší z města hráli; Dilettantenvorstellung, aber böhmisch –

ROUBAL. A snad v zámku, ne, v zámeckém divadle –

GÜLICH. Kde se hraje francouzsky a německy; to ne. (*S úsměškem.*) Zatím jen „u černého orla“.

ROUBAL. To by tak bylo, v zámku! Krásné hřibátko, překrásné – Kdyby si radši nechala jen to vaření.

GÜLICH (*s úsměškem*). A to si zas rada Rettig tuze nechválí, jak slyším. Tuhle prý si už vzdychl: „Kdybych dostal aspoň trochu kloudné polívky!“ Ale je to. Panička pořád samé průby i z bramborové nati, pořád zkouší a vymýšlí –

ROUBAL. A to mu toho naplácá, a není to ani slané ani mastné (*zasměje se svému nápadu*) a taky ne dobré. (*Zajdou do pozadí, kdež zmizí mezi stromy.*)

ROLLEROVÁ, ROUBÍNKOVÁ, ROUBÍNEK.

Nežli vystoupí, je slyšeti hlasitý smích Rollerové z leva za scénou.

ROLLEROVÁ (*nevelká, drobná, starší uť*) } nedělně vy-
ROUBÍNKOVÁ (*svěží dost tvrdě*) } strojené).

ROUBÍNEK (*nevelký, drobný, přibledlé, chladné tvrdě, v kabátě perníkové barvy, v modrošedých pantalonech, kastor na hlavě, se španihelkou v ruce, v mrazivé vážnosti jde za ddmami*).

ROLLEROVÁ (*ještě se smějíc*). Jak povídám, Frau von Roubínek, je to pravda. Dnes ráno to našli na tabuli, so grosse Lettern (*ukazuje*) Franz Chadima ohavník –

ROUBÍNKOVÁ (*obrátil se po muži*). Slyšíš, Roubínek?

ROUBÍNEK (*vážně dochází a ještě za chůze s chladnou přisností*). To tak je, když se začíná se zbytečnými novotami. To jsou samé zbytečnosti. Firmy byly od jakživa německé. Císař Josef a Žižka byli také vlastencové, ten kostel tu máme po nich na památku a –

ROUBÍNKOVÁ (*rychle zamlouvajíc*). Já bych Frau von Roller, paní Rettigové nedala svou Lotty. Česky učit se nepotřebuje.

ROLLEROVÁ. To se ví, to jen ty sprostší. A co se tam jinak naučí, snad trochu klevetit. Jako tohle –

ROUBÍNKOVÁ (*kvapně*). Něco bylo?

ROLLEROVÁ. O mojí Máli neslyšeli?

ROUBÍNKOVÁ (*divíc se na oko*). Ne, co pak –

ROLLEROVÁ. Ty řeči! To jistě vyšlo odtamtud, když se tak u paní Rettigové scházejí. A co! Že když byla tuhle akademie a naše Máli měla tam deklamírovat, že prý si před tím mazala bílkem koutky, aby prý neměla tak širokou hubu –

ROUBÍNKOVÁ (*v ličeném rozborlení*). Nein, das ist unverschämt! Fraulein Mali jako obrázek a hubičku má!

ROLLEROVÁ. Já myslím, že to vyšlo odtamtud, wie ich sag'.

ROUBÍNKOVÁ. A samy by měly dát pozor. Prý se tam scházejí. Panenky jako na učení hochböhmisches vařit a – páni filosofové za nimi (*zlomyslně*) k paní radové pro české knížky.

ROLLEROVÁ. Kdyby jen studenti, ale Rettička je taky starším nápomocná, starším pánům a může se říct i starým. O doktoru Plavcovi to slyšeli –

ROUBÍNKOVÁ. O doktoru Plavcovi? Dieser vlastenec. Co je?

ROLLEROVÁ. Co je? Ein Skandal, wirklich ein Skandal! (*Zachází v pravo.*)

ROUBÍNKOVÁ (*s ní*).

ROUBÍNEK (*opozdiv se zůstal vzadu*).

ROUBÍNKOVÁ (*zacházejíc ohlédne se po muži a zavolá s ličenou laskavostí, ve zvuku hlasu cítit však nevoli a rozkaz*): Aber Roubínek! (*Zajde v pravo.*)

ROUBÍNEK (*trhne sebou*). Už jdu, Betty (*zrychlí o něco málo krok, zůstává v škrobené důstojnosti*). Přec nepoběhnu –

Výstup 6.

REJSEK, ROUBÍNEK, pak GÜLICH, ROUBAL.

REJSEK (*pádesdtník, vděčný, hladce oholený, bílý šátek na krku. Vyjde z prava*). Pán bůh rač dát dobrýtro, pane aktuár.

ROUBÍNEK (*důstojně, chladně*). Děkuju. (*Odejde vpravo.*)

REJSEK (*se zamračene po něm ohlédne*).

ROUBAL (*z leva*).

GÜLICH (*s ním*). Ah, pan mistr! Kde pak jsme chodili?

REJSEK (*ukáže palcem do zadu na pravo*). Ale tuhle u pana vrchního, nes' jsem urozené paní stěvíčky. Je ta pouť –

GÜLICH. No, a jak je s Chadimou –

REJSEK. S Chadimou? Co je, prosím?

GÜLICH. Jděte se ho optat, ale pozor, však víte, že je skalní.

ROUBAL. Skalní? Was ist das?

GÜLICH (*k Roubalovi*). To nevědí? Jsou dvojí ševci, polní a skalní; ti skalní jsou divočejší, ti si v zlosti trhají štětiny ze hřbetu. A Chadima je –

REJSEK (*zrudnuv*). Chadima je, pane doktor, pořádný řemeslník, hodný člověk a ne hloupý –

GÜLICH. Ó, čtenář jako vy, víme, víme.

REJSEK. A to někteří učení páni neradi vidí! Skalní nescalní, jen když je hodný. A líběj' se přeptat' kolikerého druhu jsou advokáti u kterého a jakého druhu jsou oni. Poroučím se. (*Odejde v levo.*)

Výstup 7.

GÜLICH, ROUBAL, pak ANČKA.

GÜLICH. Podívají se, jak píská na kopyto! A to je polní, ti jsou krotší, což teprve skalní!

ROUBAL. Chadima – (*pochechtává se*). To si nadrobili!

GÜLICH. Necht! Slyšeli: čtenáři, písmáci. Jak mluví! Sutor ne ultra crepidam. Ale to to. I v tom má paní Rettigová prsty. To si ani nerozvážejí. Na oko samé maličkosti; české firmy, české deklamovánky, české divadlo, české knížky etc. etc. a láká děvčata, má studenty v moci, mladý svět. Ona dobře ví, co chce: všechno převrátit.

ROUBAL. Ženská! A všechno převrátit, ženská!

ANČKA (*padesdtiletá, v bílém čepci, v modré zástěře, zpod ní kapsář viděti, v pantoflích. Z leva*). Pán Bůh rač dát dobrýtro, milostpáni. Neviděli, prosím, našeho pana doktora?

GÜLICH. Má jít k nemocnému?

ANČKA. Čeká tam jeden.

GÜLICH. A vy jste mu nic neporadila? Vždyť prý taky předpisujete.

ANČKA. Nic se nerácej' smát. Za tolik let se člověk něčemu přiučí, není-li hloupý. Jak já vím: akonyta, belladona, etcetera – a taky nač to je. Ale pro nich bych neměla žádnou medicinu, jim už není pomoci.

GÜLICH. Mně?

ANČKA. Už se neoženějí.

ROUBAL (*se poobečtává*).

GÜLICH. To je těžký pád jako u vás.

ANČKA (*rychle*). A ne, s dovolením; tuhle, kdy pak, minulou neděli, bodejť, říkal mně Boučkův tovaryš, jestli bych si ho vzala.

GÜLICH (*štiplavě*). Mladý, mladý –

ANČKA. Ó hodně mladší nežli oni, chlapík jako květ.

GÜLICH. To jste se třásla.

ANČKA. Leda zlostí.

ROUBAL. Aj, aj.

GÜLICH (*se směje*). Tak!

ANČKA. Teď by se hlásili o starou, když má nějakou stovku zašetřenou. Ale když jsem byla mladá a ne škaředá, ne škaředá, to mladí chudou nechtěli, a starého vdovce jsem hnala já. A teď jsem hnala mladého, třeba že se láskou rozplýval a říkal, že mě má tak rád, že by za mě dýchal. I nic, nač, řku, já si to oddýchám sama.

GÜLICH. To je rozumné, ale za to jste panu doktorovi přimíchala mediciny.

ANČKA. Já? Ale pro boha, já tu mluvím –

ROUBAL. Je v kapli.

(*Zvonění z kaple.*)

GÜLICH. Ach, však už přijde, a ne sám, viděli jsme dole; s nevěstou –

ANČKA (*tubne úžasem, pak na ráz*). Milostpane, nedělej' si smích ze mne a z našeho pana doktora.

GÜLICH. Máte strach o místo?

ANČKA (*kvapně*). To ne, kde pak! Kdo pak by panu doktorovi apatyku opatroval a pilulky dělal; a knedlíky mu žádná tak po chuti neuvaří. (*Náble.*) A medle, koho pak, prosím.

GÜLICH. Jděte ke kapli, uvidíte.

ANČKA. Že by tam už byl s ní – (*vzpomene*). Ah, proto dnes tak pospíchal a mrzel se, když jsem hlásila pacienty.

Výstup 8.

VACEK, stud. filosofie, PLAVEC, LENKA, předešli.

VACEK (*pozdraví, přejde do pozadí*).

PLAVEC }
LENKA } *také z prava přicházejí.*

ANČKA (*tlumeně*). I pro Krista (*obrací se po Gülichovi*). Teď teprve to není pravda. (*Jde vstříc doktoru Plavci dost prudce.*) Milostpane –

ROUBAL (*Gülichovi*). Wir müssen gehen.

GÜLICH (*mu dává znamení, aby počkal; oba postoupí víc do pozadí*).

PLAVEC. No tak, co, Ančko.

ANČKA. Že prý tuhle – (*pohlédne na Lenku, jež sklopí oči. Hned se vzpamatuje*). Milostpane, čeká tam zas –

PLAVEC. Je to nutné?

ANČKA. Je; tuze se sháněl.

PLAVEC (*k Lence dobromyslně*). To mám neštěstí. To je povolání. A vy jste se chtěla projít.

LENKA. Je tu Tynynka Šimkova a Frony, viděla jsem je v kapli. Projdu se s nimi.

PLAVEC. Myslíl jsem, že vás doprovodím domů.

LENKA (*odevzdaně*). Jestliže si přejete –

PLAVEC (*měkce*). Ale ne, ale ne, Leničko, jen se projděte a já si pro vás přijdu, i přijdu. Teď nesmí být člověku o cestičku. A ještě na kousek s vámi můžu.

LENKA. Prosim. (*Odejdou v levo.*)

GÜLICH. Verliebter Narr! (*Na pravo.*)

ROUBAL (*se pochechtává*). Když se starý zblázní – (*odejde s Gülichem*).

Výstup 9.

ANČKA, VALENTA.

ANČKA (*hledí s úžasem za Plavcem a Lenkou*). Inu – (*obráť se, jde do pozadí*).

VALENTA (*v mysliveckém kabátci, přiléhavých nohavících, má boty o nízkých holínkách s kopnami. Vyjde rychle z prava*). Aničko! Pozdrav vás pán bůh. (*Jde za ní; zůstanou v pozadí*.)

ANČKA. A bože, pan adjunkt! I pěkně vítám! Slyšela jsem teď cestou, že v noci přijeli s panem hrabětem z dalekých krajin.

VALENTA. Ba z dalekých, až od moře. Aničko, je tu panna ajnémrova? Neviděla jste jí? (*Nahle.*) Vlíte-li Aničko, já už nejsem adjunktem.

ANČKA. Jezus!

VALENTA. Už jsem myslivcem, postěhuju se do Lubné.

ANČKA. To nic nevím!

VALENTA (*v radostném vzrušení*). Včera, když jsme dojížděli, před městem povídá mně pan hrabě z čista jasna: Tak milý Vencl, takhle jedeme a vracíme se spolu naposledy. Já se zarazil, ale on tak vesele: No, zármutek mít nebudeš. Ci bys raději zůstal u mne a nešel do Lubné za fořta? Já se radostí lek' a pak vyhrknu: Hraběcí milosti, rád bych ostal, ale já bych se rád ženil. Hrabě se zasmál.

ANČKA. Jezus, Jezus!

VALENTA (*v radostné své nladě nepozoruje jejího leknutí*). Aničko to bude teď jináč, to už nebude jako když ajnémrovi ostávali vedle vás, když jste nám nosila psaníčka.

ANČKA (*rychle*). Ale proč pak nepsali? Ze světa ani řádek. Panna Lenka se tolik trápila.

VALENTA. Psal, já psal, ale já nedostal přes půl léta a víc, ani slovíčka. Soužilo mne to, ale těšil jsem se tím, že v tom nic není, že psaní v cizozemsku snadno se ztratí.

ANČKA. A to měla panna Lenka zrovna velkou starost. U nich bylo zle. Pantáta se jí na smrt rozstonal, měla všechno na starosti, nemocného, malé sestry, bratra. Tak zkusila chudák, divím se, že sama z toho neonemocněla.

VALENTA. Ale už je dobře, pan ajněmr zdráv.

ANČKA. Náš milostpán ho uzdravil; však si dal s ním práci, a –

VALENTA. A teď bude líp. Aničko (*radostně*) už nebudete schovávat psaníčka pro Lenku. Bude má! Bože, toho jsem se tak brzo nenadál! Dnes jsem skoro

ani oka nezamhouřil, samou radostí; rána jsem se nemohl dočkat a myslil jsem, že se hned rozběhnu. Ale ráno bylo víc služby – ale bylo to naposledy. A už běžím – Je tu Lenka? A co dělá, je zdráva? Přes rok jsem jí neviděl!

ANČKA. Je tu, zahlédla jsem ji.

VALENTA. Kde, kde, vpředu, dole? (*Chce jít.*)

ANČKA. Počkají, pane adjunkt.

Výstup 10.

TYNY, FRONY, předešli.

TYNY (*z prava cestou v popředí*).

FRONY (*s ní*). Doktor s Lenkou jsou asi tady. (*Ukáže na levo.*)

TYNY (*shlédne Valentu*). Ježíš! (*štouchne Frony*). Podívej se!

FRONY. Ach! (*Obě rychle přijdou na levo, ohlížejí se.*)

Výstup 11.

VALENTA, ANČKA.

VALENTA (*všimnuv si děvčat ledabylo*). To byla Tyny Šimková a Frony. (*Zas zaujat k Ančce dychtivě.*) No tak, Aničko, kam mám jít (*ukáže na levo*). Sem?

ANČKA (*vážně*). Pane adjunkt, když se člověk nejvíc těší – A nemá se na nic tuze těšit.

VALENTA (*zaražen*). Co je, co –

ANČKA. Tady (*ukáže na levo*) Lenku asi najdou, a teď už samotnou.

VALENTA. Samotnou? Což tam nebyla sama? Byla tam s někým?

ANČKA. Byla, a myslím, že musila. Já nic nevím, ale to si myslím, ať tam je s kýmkoliv a zvláště s takovým starým kocourem, a když přijde mladý, kterého měla v srdci a jistě má –

VALENTA. Ale u všech všudy, Aničko, co se stalo?

ANČKA. Nic nepovím jenom to, co vím, jak jich měla ráda, jak mě chytávala: Aničko, Aničko, šel tudy, šel okolo, viděla jste, vidíte, sluší mu to, líbí se vám? A zas když jsem přinesla od nich psaníčko, ta radost a zas: Aničko, Aničko, vy jste hodná! Tohle je jisto a ostatek – Takový starý kdyby mrtvé křísil, tady nic nepořídí, ani akonyta, ani belladona, nic, žádná učennost. Srdce si nedá předpisovat.

VALENTA (*rozčilen poslouchá, na konec už roztržitě a ohlíží se, pak prudce vyhrkne*): Ona je mně nevěrná!

ANČKA. Žádné bouřky, žádné lamento! A teď si jdou s ní promluvit (*ukáže na levo*).

VALENTA. A já se tak těšil! (*Kvapně na levo.*)

ANČKA (*bledí na okamžik za ním, pak odejde pozadím*).

Výstup 12.

GÜLICH mezi ROLLEROVOU a ROUBÍNKOVOU, za nimi ROUBÍNEK s ROUBALEM z prava.

ROLLEROVÁ. Aber gewiss, teď mně naše Máli povídala.

ROUBÍNKOVÁ. So ist es. Zítřa o lampartii, už je to tak, páni filosofové se smluvili česky zpívat.

GÜLICH. To snad ty sprosté, selské písničky, co slyšíme na polích. Ty jsou teď v modě bei diesen Wiedertäufern.

ROUBAL. Wiedertäufer, hm –

ROUBÍNKOVÁ. Jak to, pane doktor?

GÜLICH. Das war eine Sekte, dávali se znova křtít a tihle vlastenci taky.

ROLLEROVÁ (*kvapně*). Paní Rettigová taky?

GÜLICH. Taky, jemnostpaní.

ROUBAL (*mumlavě k Roubínkovi*). Křtít takovou bábu.

ROUBÍNEK. Tohle jak živo –

GÜLICH. Magdalena její jméno und der zweite Name Dobromila.

ROUBÍNKOVÁ. Ah tak!

ROLLEROVÁ. A pan rada.

GÜLICH (*s úštěpkem*). Johann Sudiprav.

ROUBAL. Sudi – práv –

GÜLICH. Und doktor Plavec Wenzl Lékomil.

ROUBÍNKOVÁ } (*se smějí*).
ROLLEROVÁ }

ROUBÍNEK. To jak živo nebylo. Žižka a císař Josef byli také vlastencové –

ROUBÍNKOVÁ (*kvapně*). Aber Roubínek!

GÜLICH. A mé dámy, ten spolek vlastenců má taky tajné znamení.

ROLLEROVÁ	}	Was!
ROUBÍNKOVÁ		Ach!
ROUBÍNEK		A to slavný ouřad trpí!
ROUBAL		(<i>mrzutě</i>). Jaké znamení!

GÜLICH. Georgine, die neue, moderne Blume. Či jak oni říkají, jiřena.

ROLLEROVÁ. Ach, teď rozumím! Loni na podzim přijel sem cizí pán, ptal se po paní radové Rettigové a nežli ji navštívil, poslal jí kytku, lauter Georginen.

ROUBAL. Tajné spolky –

GÜLICH. Kdo mezi ně chce, musí dělat examen aus Jungmann's grossem böhmischen Lexikon –

ROLLEROVÁ (*oblédne se v pravo*). Ah, paní radová Rettigová jde.

GÜLICH (*k Roubalovi*). Achtung, pane pojezdny, pozor na řeč, samé é, dobré.

ROUBAL. Daj' pokoj, já –

ROLLEROVÁ. Und dann „velmi“ sagt man hochböhmisch „velmi“ a „bujde“.

ROUBÍNKOVÁ. Und „jestili“.

ROUBAL. To bych tak rád.

ROUBÍNEK. Taky víme, co je gramatika. Velmi a jestili! Hm, a dobré jitro! Zizka a císař Josef byli ti nejlepší Čechové. „Dobré jitro přeji“, co to! Od jakživa bylo dobrytro.

ROUBAL. A já bych se rozzlobil, já bych – Dobré – bodejt – překrásné hříbátko! Gehorsamster Diener – (*rychle v levo*).

RETTIGOVÁ, předešlí bez ROUBALA.

RETTIGOVÁ (*padesátiletá, ve svátečním úboru, na prsou zlatý kříž s drabými kameny na zlatém řetízku. Přijde zprava. Charmantně*). Dobré jitro.

GÜLICH (*galantně*). Gehorsamster.

ROUBÍNKOVÁ. }
 ROLLEROVÁ. } Guten Morgen!

ROUBÍNEK (*chladně, důstojně*). Dobrytro!

GÜLICH. Viděli, jemnostpaní, jak pan pojezdny utíká?

RETTIGOVÁ (*vesele*). Snad ne přede mnou? Proč by utíkal? Zlé svědomí nemá, Chadimovu firmu v noci nepřemalovával, ani ji nedal přemalovat. To hrdinství vykonal jiný.

GÜLICH. Ah, paní radová už ví! Ale české gramatiky se pan pojezdny bál, že budou zkoušet.

RETTIGOVÁ. To bych sama neobstála, na to jsou studovaní páni.

GÜLICH. Komu se to z nich líbí.

ROLLEROVÁ. A nač by se také dámy měly učit hochböhmsch. Je to těžké –

RETTIGOVÁ. Přiznám se, že jsem z mládí neuměla česky ani číst ani psát; ale není to těžké.

ROUBÍNKOVÁ. Teď sama vyučují.

RETTIGOVÁ. Jen z lásky k vlasti se přičiňuju, abych u svého pohlaví mateřské řeči trochu přispěla a vůbec aby jejich duch se uměl povznést nad obyčejnost.

ROLLEROVÁ. Aby se děvčata tolik učila.

RETTIGOVÁ. Je to nutno, aby byla vzdělaná.

ROUBÍNKOVÁ. Všechny?

RETTIGOVÁ. Dle možnosti každá.

ROLLEROVÁ. To pak nedostaneme ani děvečku.

RETTIGOVÁ. Nesmíme ji mít za nižšího tvora.

GÜLICH (*kousavě*). A měly by snad být i vlastenky?

RETTIGOVÁ. Všecky a všichni.

GÜLICH. Das kann man nicht ernst nehmen. Nač to všechno? Mám si lámat hlavu nesrozumitelnými slovy, mám číst ty knižičky na lešpapíru a nechat svého Göthe a Schillera?

RETTIGOVÁ (*kvapně*). To ne, to my také čteme.

GÜLICH. Nač potom ta slovíčka, diese Wortspielerei.

RETTIGOVÁ. Ano, já kdysi také tak smýšlela. Slychala jsem slovo „vlastenec“ a bylo mně to dost k smíchu. Myslila jsem, že tak nazývají lidi, kteří rádi mluví česky a vykají si, a že se zlobí, když se jim řekne „oni“. Myslila jsem, že se jim jedná o česká slova místo německých a o jiného nic. Ale pak jsem slyšela, že Jungmann, a toho vždycky velebili jako muže učeného a moudrého, plakal na Bílé Hoře a že profesor Kynský měl oči plné slzí, když studentům vykládal o Karlu IV. To mne dojalo. Začala jsem chápat, že vážní a učení ti mužové mají víc na srdci nežli pouhé slovíčkářství, že bojují o víc, o víc – a pak –

GÜLICH. Pan Rettig byl taky apoštolem.

RETTIGOVÁ. Ano, jsem šťastna, že to mohu říci; našla jsem muže, jenž mne vedl a jemuž jsem porozuměla. On už byl –

GÜLICH. Ein Wiedertäufer.

RETTIGOVÁ. Ah i to – (*s úsměvem*). Ten křest byl později; na dobřanské faře jsme se křtili, nynější pan děkan chrudimský Ziegler na to připadl.

ROLLEROVÁ } (*v nejistotě na se hledí.*)
ROUBÍNKOVÁ }
ROUBÍNEK (*žasne*).

GÜLICH. Kdo jim kmotroval?

RETTIGOVÁ. Mně nikdo, ale mému prvnímu dítěti paní hrabinka Kolovratová, rodem hrabinka Kinská, dáma du Palais a Češka upřímná.

ROLLEROVÁ. Je-li možná!

RETTIGOVÁ. Aby nebylo nedorozumění, mé dámy. Paní hrabinka přijala dedikaci mého spisu, který jsem pro české dcery napsala. Tomu byla jaksi kmotrou a chcete-li, mé dámy, vidět dar do vínku – (*ukáže na zlatý kříž a řetěz*).

ROUBÍNKOVÁ. Ah!

ROLLEROVÁ. To se vyplatilo.

GÜLICH. Ale kdo o té práci, jemnostpaní, ví? Kdyby psaly německy – Nač zakládat novou literaturu; ta ostane vždycky chudou, kann nicht anders sein, nač tedy, když máme literaturu tak velikou, tak bohatou. To se poslouží víc vzdělanosti und der Humanität. Und die ist das Höchste, der Gipfel der Bildung –

RETTIGOVÁ. Ale ta velká, ta bohatá literatura je

přece jen cizí a – Humanitát! V jejím jménu chcete, abychom si vzali život, abychom přestali žít. A my chceme žít, pane doktore, svým životem, my cítíme sílu k životu. Vlast milovati je povinnost, není-liž pravda?

GÜLICH. Nu, to ano.

RETTIGOVÁ. Ale vlast a národ milovat není možná bez milování a vzdělání jeho jazyka. Ten je neodlučitelným příznakem národa. A není-li v tom vlastenectví skutek právě humanity pozdvihovat zemdělý národ, bránit ho a jeho práva, pracovat k tomu, aby synové i dcery jeho ve svém jazyku, ve svém duchu mohli sloužit vzdělanosti a humanitě?

GÜLICH. Ja sehr schön, aber –

ROLLEROVÁ. A taky to je hezké, že se vlastenci tak podporují.

ROUBÍNKOVÁ. S paní radovou musíme být za dobře. Máme dcery –

RETTIGOVÁ. S radostí je přijmu, když by ke mně přišly a chtěly se učit –

ROUBÍNKOVÁ (*rychle*). O to ne, já myslím –

ROLLEROVÁ. Kdyby potřebovaly ženicha.

RETTIGOVÁ. Ženicha?! Což opatřuju ženichy?

GÜLICH. Alespoň poslední zasnoubení.

ROLLEROVÁ. Pan doktor Plavec –

ROUBÍNKOVÁ. Vlastenec –

RETTIGOVÁ. Ano a přítel mého muže.

GÜLICH. A panna ajnémrova – Bude si ji brát.

RETTIGOVÁ. Slyšela jsem o tom před chvílí.

ROUBÍNKOVÁ. Teprve před chvílí?

ROLLEROVÁ. A každý myslí, že jen s jejich pomocí—

RETTIGOVÁ. Tak? (*Rozhodně.*) Ale raďte věřit, že jsem o tom nic nevěděla, že jsem neměla ani tušení, že tomu nechci ani věřit a, je-li tomu tak, že mám ten svazek za nepřirozený a že se přičiním, seč budu, abych jej rozvedla.

GÜLICH. O to by kočka myší nechytala, to by (*ironicky*) ten román měl smutný konec, bez svatby, a to dámy nemají rády.

RETTIGOVÁ. Ne, smutný by byl ten román, kdyby svatbou končil. Nemíním, že by se každá dívka musila vdát proto jen, aby se vdala, ať za kohokoliv. V tom je mnoho neštěstí i nemravnosti.

ROLLEROVÁ. Ale panna ajnémrova bude paní doktorovou —

ROUBÍNKOVÁ. Zvyknou si —

ROUBÍNEK. Musí —

RETTIGOVÁ. A když si nezvyknou?

GÜLICH (*s úsměvem*). To pak bývá tragoedie.

RETTIGOVÁ. A té já nepřeju ani tomu hodnému muži ani té roztomilé dívce.

ROLLEROVÁ. A že by je rozvedly?

RETTIGOVÁ. Přičiním se.

ROUBÍNKOVÁ. Uvidíme.

ROUBÍNEK (*přešlapává, hledí do výše*). Manželko —

ROUBÍNKOVÁ. Už jdeme.

ROLLEROVÁ (*k Rettigové*). Jestliže paní radová nevěří stran pana doktora a panny ajnémrovy, můžou se

přesvědčit. Jsou tu na promenadě – (*odchází do pozadí*).

RETTIGOVÁ. Podívám se (*odchází do pozadí*).

GÜLICH. Snad doktora ještě uvidíme, jak cukruje a vřká (*odchází za ddmami*).

ROUBÍNKOVÁ (*smějíc se jde také*).

ROUBÍNEK (*za ní, poslední*). Je to! Je to! Jak živo tohle – (*zajde za nimi*).

Výstup 14.

VACEK, TŮNY.

VACEK, (*z leva v popředí, nese si knížku, z které Tůny na lavičce četla*). Tedy zítra na lampartii.

TŮNY. Jistě, a tu knížku –

VACEK. Přečtu hned, abych vás zas brzo uviděl. A zítra budeme česky zpívat, až paní Rollerová se-zelená i s doktorem Gülichem.

TŮNY. Ó já se těším! (*Pojednou.*) Ale chudák Lenka.

VACEK. Chudák adjunkt!

TŮNY. Oh, když ho tak z nenadání shlídla! Jak se chytla Frony! (*Zajdou na pravo.*)

Výstup 15.

LENKA, FRONY.

LENKA z pozadí vyjde v patrném vzrušení. Stane u lavičky.

FRONY (*oblíží se*). Jde za námi.

LENKA (*obhlží se rozčileně, chce pryč, ale váhá*). Bože!
FRONY. Chudák! Rád by s tebou promluvil.

LENKA. Ne, ne, ale –

FRONY. Mně ho je líto. Das war ein Blick prve!
Už jde! To musím pryč.

LENKA. Ne, pro boha ne, ostaň u mne!

FRONY. Nebuď tak ukrutná. Jen promluvit –

LENKA. Já už nesmím – a – přijde –

FRONY. Doktor? K vůli tomu starému! Ale jen slovíčko, podívej se –

LENKA. Pojď, já půjdu s tebou, nebo počkej, ale nechod' já – nebo –

FRONY. Ne, zůstaň a když se nechceš slitovat, slituju se já. (*Odkvapí do popředí a v pravo zajde.*)

LENKA. Fronynko! (*Chce za ní, v tom vystoupí Valenta.*)

Výstup 16.

VALENTA, LENKA.

VALENTA. Vy přede mnou utíkáte!

LENKA. Proslím vás –

VALENTA. Co jste mně učinila!

LENKA. Ó kdybyste věděl! Kdybyste – Já musela, já nemohla jinak.

VALENTA. Tak se s vámi shledávám!

LENKA. Nepsal jste –

VALENTA. Psal – ale od vás jsem také nedostal psaní, a já přece nepřestal ani na okamžik věřit a mít vás rád.

LENKA (*sbírá se, temně*). Už se stalo.

VALENTA. Poněvadž se vám nabídlo něco jinšího. Budete paní doktorovou!

LENKA (*bolestně raněna*). Tohle si můžete myslet! Vy neuvěříte, vy nevíte, co jsem už vytrpěla. Ale marno vykládat. (*Trhne sebou.*) Pan doktor!

VALENTA. Mám jít, nechcete se mnou mluvit.

LENKA. Mějte uznání –

VALENTA. Měla jste je vy? Ale půjdu, nezkazím vám schůzku – paní doktorová! (*Odkvapí v pravo.*)

LENKA (*bledí za ním, chvěje se, pak sklesne na lavičku*).

Výstup 17.

RETTIGOVÁ, PLAVEC, LENKA.

RETTIGOVÁ (*za poslední řeči Valentovy vstoupila v přední v levo. Okamžik pozoruje sklíčenou Lenku, chce k ní, v tom*)

PLAVEC (*v pozadí v levo*).

RETTIGOVÁ (*ustoupí ke křoví*).

PLAVEC (*klobouk v ruce*). To jste se načekala, holoubku!

LENKA (*vstane*).

PLAVEC. Ale jen sedte, já si také sednu. Běžel jsem –

LENKA. Kdyby vám, pane doktore, nebylo proti mysli, raději bych domů.

PLAVEC (*utírá si čelo*). Domů? Těšil jsem se, že si posedím, ale když si přežete, má zlatá (*má se k odchodu*),

ale teď pomaleji, hnal jsem se trochu, a to k vůli vám.
Leninko, k vůli vám –

LENKA (*mlčí, jde s pochýlenou hlavou*).

(*Zajdou na levo v pozadí*).

RETTIGOVÁ (*povystoupivši, hledí za nimi*). Oh, šťastná
nevěsta!

JEDNÁNÍ II.

Pokoj v bytu M. D. Rettigové. Vzadu dvéře na chodbu, z které se jde do kuchyně, na levo dvéře do vedlejšího pokoje. Tamtéž v rohu bílá kamna, u nich světle zelená zástěna poplená černými i kolorovanými obrázky. Na pravo od hlavních dveří prádelník, na něm sloupkové hodiny, vedle něho stojan s knihami. Na pravo okno, pod ním stupínek. Nábytek jednoduchý. Na stole bílá mísa plná višní.

Výstup 1.

RETTIGOVÁ, TYNY, MAŘENKA, TONIČKA, ANINKA.

RETTIGOVÁ (*v rovné, široké sukni s faldy, vysoké, široké rukávy spjaté u rukou na tři knoflíčky; život bojně faldovaný. Bílý čepeček s mašlí. Sedí pod oknem na stupni*). A ještě tohle, milé dívčinky. Tyto moudré průpovědi, které jste právě slyšely, zakoupil jeden kalif za hrozné peníze od jakéhosi mudrce a dal si je napsat zlatými literami. Vy je nemáte (*s úsměvem*) zrovna od mudrce, ale jsou to zrovna ty. Také není potřeba zlatých liter, ale aby do srdce se vám ta naučení vryla. Pozejtří budeme číst něco nového. (*Oblédne se po hodinách.*) Bude čas do kuchyně. Která dnes vaří?

ANINKA (*na židli*). Já, tetinko.

RETTIGOVÁ. Musíme si pospíšit.

ANINKA. Ano, odpoledne je lampartie.

TONIČKA (*na židli*). O, já se těším! Budeme tančovat.

TYNY (*na stoličce, Rettigové nejbliž*). A bude se česky zpívat.

RETTIGOVÁ. Ano, páni filosofové.

MAŘENKA (*u prddelníku*). Cvičili se pilně každý den.

TONIČKA. A my se rolím na divadlo také učíme.

TYNY. Ale děvčata se nám, paní tetinko, smějí; nejvíc Máli Rollerova, to že bude český tyatr.

RETTIGOVÁ. Nedbejte nic, ať si mluví a se smějí, vy se jen učte a připravujte, aby představení bylo jak náleží. Zvede-li se, a já doufám, že zvede, budou se děvčata sama hlásit, uvidíte, i ta, co se teď smějí.

MAŘENKA (*oblédne se po hodinách*). Ale Lenka nejde.

ANINKA. Když je nevěstou –

TYNY. Adjunkt Valenta přijel zrovna –

RETTIGOVÁ (*kvapně*). Nezapomeňme na vaření. (*K Anince.*) Dnes máme za úkol obyčejný oběd: žlutou polévku s míchaninkou, hovězí maso s cibulkovou omáčkou a okurkami, pečená kachna, hlávkový salát, talíř spěšných rohlíčků, (*s úsměvem*) ty můj muž rád, pak talíř ovoce – (*veselě*) Tak jak, Aninko –

ANINKA. To snad všecko dovedu.

RETTIGOVÁ (*ukdže na ostatní*). Ale slavná komissí přijde se přesvědčit.

ANINKA. Jen aby tetinka byla spokojena. Již jdu. (*Odejde zadními dveřmi.*)

RETTIGOVÁ (*k ostatním*). Vy můžete ještě hodnou chvíli k ručním pracem.

TONIČKA. Pojdte, pojdte, zazpíváme si.

MAŘENKA. Ne, budeme si povídat o divadle.

TYNY. Ne, o lampartii. Oh, já se těším! (*Kvapně do vedlejšího pokoje.*)

RETTIGOVÁ (*za nimi*). Těšte se, těšte v květu mládí. Přijdu hned za vámi. (*Chce k zadním dveřím, v tom klepání na ně. Otevrou se, za prahem adjunkt Valenta.*)

Výstup 2.

VALENTA, RETTIGOVÁ.

RETTIGOVÁ. Ah, pane adjunkt, či už pan lesní!

VALENTA (*patrně neklidný*). Račte prominout, že se odvažuju – Smím?

RETTIGOVÁ. Je mně velice líto, ale dnes, když je škola, nemohu nikoho přijmout.

VALENTA. Byl jsem tu včera odpoledne, ale řekli mně, že pan rada s jemnostpaní odjeli do Mýta.

RETTIGOVÁ. Ano, byli jsme tam.

VALENTA (*vybuchne, tlumiv dosud své rozčilení*). Jemnostpaní, já musím ještě mluvit s pannou ajnémrovou.

RETTIGOVÁ. Panna Lenka tu není a kdyby i byla –

VALENTA. Já vím, ale kdyby mne jemnostpaní vyslechla a poradila, kdyby – o já jsem nešťastný! A nemluvit už s Lenkou, jemnostpaní –

RETTIGOVÁ. Teď není možná. (*Okamžik přemýšlí, pojednou:*) Přijdete odpoledne do háje?

VALENTA. Na lampartii? Co tam, jemnostpaní? Co mně veselost, hudba! Nejráději bych zalezl –

RETTIGOVÁ (*určitě*). Ne, vy přijdete dnes do Nedošina do háje.

VALENTA (*překvapen*). Ano, ale tam –

RETTIGOVÁ. Chtěl jste, abych vás vyslechla. Tam

bude pokdy a volno. A snad by bylo i možná promluvit s pannou Lenkou.

VALENTA. O, to přijdu, přijdu, jemnostpaní, děkuju. A prosím –

RETTIGOVÁ (*vpadne*). Všecko až tam (*ukloní se*).

VALENTA. O, děkuju a přijdu a budu čekat, jemnostpaní. (*Odkvápí, dveře nechá otevřeny.*)

Výstup 3.

RETTIGOVÁ, KAČENKA.

RETTIGOVÁ (*vrací se ode dveří ke druhému pokoji, pojednou stane, zamyslí se na okamžik, otočí se a rychle se vrátí k zadním dveřím, jimiž zavolá do chodby*). Kačenko!

KAČENKA (*přiběhnuší zůstane ve dveřích*). Prosím, co –

RETTIGOVÁ. Kačenko, sběhněte dolů do chudobince, ať řeknou panu doktoru Plavcovi, až tam přijde, že ho prosím, aby se tu u mne stavil. Ale ať nezapomenou.

KAČENKA. Ano, už jdu. (*Odejde. Dveře zůstanou otevřeny.*)

RETTIGOVÁ (*odejde do pokoje v levo*).

Výstup 4.

CHADIMA, REJSEK.

CHADIMA (*věneček vousů pod bradou. Stane u dveří a obrací se do chodby*). No tak pojď. (*Vstoupí a zase ze*

dveři ven pobíží dírazněji, ale tlumě hlas). No pojd!
REJSEK (*oblečen jako v 1. jednání vejde. Není tak potrhlý jako Chadima. Hladí vlasy do spánků a rozhlíží se*).

CHADIMA. Jseš čtenář a to paní radová –

REJSEK. Tak tady skládá ty spisy. (*Sblédne stojan s knihami.*) Bože, tady je čtení. (*Jde ke knihám.*)

CHADIMA. A až jí povím, a taky to – Rejsku, řek' to jistě?

REJSEK. Co bych hady nasazoval, řek', doktor Gülich, že jseš skalní –

CHADIMA (*pobrozí do okna*). Já mu dám, já mu dám skalní, štětiny ze hřbetu trhat, já mu ty jeho vyškubu. To je za tu firmu, já vím, a ty Rejsku –

REJSEK (*zatím přehlíží je hřbety knih, čte polonahlas jejich tituly*). Dobroslav – Panna Jezerní – Loketský zvon – aha Klicpera –

CHADIMA. Ty taky nepovolíš –

REJSEK (*jakoby neslyšel*). Divotvorný klobouk – (*usmívá se pokyvuje hlavou*).

CHADIMA. Slyšíš, Rejsku –

REJSEK (*nedbaje vytáhne pojednou rychle knihu s čtenářskou dychtivostí*). Tohle myslím –

CHADIMA (*netrpělivě*). Ale to až pak!

CHADIMA (*chycen zvědavostí i aby to zkrátil, vytrhne Rejskovi knihu*). Ukaž! (*Čte jako dalekozraký:*) Večerní shromáždění Dobrovické obce aneb prospěšná naučení, vedle kterýchž –

REJSEK (*zatím vytáhnuv rychle pouzdro z náprsní kapsy, vyndá kované brejle a rychle je nasadí*). Ukaž – (*obráť list,*

čte z předmluvy) „Kdyby se Čechové upamatovali, že pocházejí z národa toho, kterýž někdy pro své znamenité činy –

CHADIMA. Hlele!

REJSEK (*čte*) – činy v Evropě nejslavnější byl –

CHADIMA (*nablédne do knihy*). To je dlouhá předmluva.

REJSEK. Ale příkladné čtení. (*Čte dále.*) Kdyby uvážili, že všichni národové i ti divocí svůj mateřský jazyk nade všecko milují –

CHADIMA (*uklidňuje se zaujat čtením*). Vidíš?

REJSEK (*čte*). Myslím, že by i Čechové své vlastenské řeči s větší horlivostí se ujali a sobě vážili –

CHADIMA. A kdo to dělá, je skalní, je skalní.

REJSEK (*čte*). Vímtě já sice, že tu proti velkému sboru převrhlých Čechů –

CHADIMA. Aha, teď to přijde, teď, teď, teď. Převrhlí Češi! Máme je tu taky a co jich je: doktor Gülich kápo, ouřadníci –

REJSEK (*díval se tiše do knihy, pohlédne pak přes brejle na Chadimu*). Opravdu příkladné čtení, to bych si vypůjčil – (*obráti list, v tom shlédne ve dveřích vedlejšího pokoje Rettigovou, která již chvíli oba pozorovala, usmívajíc se*).

Výstup 5.

RETTIGOVÁ, PŘEDEŠLÍ, pak LENKA.

CHADIMA. Á jemnostpaní radová! (*Kloní se.*)

REJSEK (*vážně, ne v rozpacích*). Líběj odpustit.

RETTIGOVÁ (*ustoupivši*). To jsou čtenářové, to se mně líbí.

REJSEK. Na knihy jsem, jemnostpaní, vždycky žádostivý. Čtení je kus živobytí. Přečet' jsem už divné čtení.

RETTIGOVÁ. Slyšela jsem, že máte dost knih.

REJSEK. Mám: Melantricha, Hájka, Labyrint, Kroniku světa a divné historie, jednu o Blaníku; to taky krásně vyved', opravdu, co to skládal.

CHADIMA (*nemoha se dočkat, vybuchne*). A taky tabuli, jako českou tabuli bude tuhle Rejsek mít, jemnostpaní.

RETTIGOVÁ. To bylo ošklivé, co s vaší tabulí udělali.

CHADIMA. A ještě mě do skalních za to dali, pan doktor, pan Gülich, že prý jsem skalní, divoký švec. Ale to se mejlí, to mu po vůli neudělám, tabule bude zas, už se natírá, a zas tam bude pěkně po česku „obuvník“.

REJSEK. A já si dám, jemnostpaní, taky českou tabuli. To mě dohřálo, co tuhle Chadimovi vyvedli a pak ty oušklebky. Já řku, příkladně, to bysme už ani tolik práva neměli, dát si v mateřské řeči oznámení, na svém stavení a tady, doma?

CHADIMA. A tak jim to jdem oznámit, jemnostpaní, tuhle s Rejskem. My jsme první, ale myslím ne poslední, o to se postarám, o to se postarám, aby pan doktor, aby pan Gülich věděl, že nic naplat a že ti skalní jsou zlí, ty že nepředělá.

REJSEK (*s úsměvem*). A polní taky, jemnostpaní.

RETTIGOVÁ. Neublíží vám to?

CHADIMA. Mně? Mně? Ať ublíží!

REJSEK. Našinec je sprostný člověk, ale za groš se neprodá.

RETTIGOVÁ (*podá mu ruku*). To je řeč, pane mistr, to potěšuje; a nebude zle, budeme-li mít hodně takových horlivých a statečných mužů jako jste vy a tuhle pan mistr (*podá Chadimovi ruku*).

CHADIMA. To mě těší, jemnostpaní, děkuju, (*ukládá se, ustoupí ke dveřím*) děkuju.

REJSEK. Děkujem pěkně.

LENKA (*vstoupí*). Dobré jitro (*políbí ruku Rettigové*).

RETTIGOVÁ. Ah, Leninka, vítám vás.

CHADIMA. Tak my nebudeme meškat.

REJSEK (*za ním, u dveří však se náhle zastaví, jakoby si na něco vzpomněl*).

CHADIMA (*ubodne, obrátí se po Rettigové*). Jemnostpaní, to čtení tuhle Rejska přimrazilo.

RETTIGOVÁ. Ah! (*vezme kvapně z prádelníku knihu, kdež ji Rejské položil*.) Tu je, tu je, a jen si zas přijďte, kdykoliv, s radostí půjčím (*dává ji Rejskovi*) nu, a odpoledne se uvidíme v háji.

CHADIMA. Dnes v háji? (*Vzpomene si*.) A to by tam moh' být ten – No, jemnostpaní –

REJSEK. Každá víra jináč světí: Turci v pátek, židé v sobotu, křesťané v neděli –

CHADIMA (*vpadne*). A my ševci v pondělí. To ano –

RETTIGOVÁ. Budou české zpěvy.

REJSEK. A deklamánky, slyšel jsem. To (*k Chadimovi*) musíme.

CHADIMA. A toť se ví, bodejť – a tak se poroučím –
REJSEK. Poroučím se, jemnostpaní.

(*Odejdou.*)

Výstup 6.

RETTIGOVÁ, LENKA.

LENKA (*zůstala poblíže dveří jakoby se ostýchala dál*).

RETTIGOVÁ. Z těch mám radost, to je zdravé jádro. Ale jen dál, milá Lenko. Co jste se dnes tak omeškala?

LENKA. Ano, ale já dnes – já nezůstanu.

RETTIGOVÁ. Aj, co pak? Stalo se něco, pantatínek snad –

LENKA. Ne, tomu je teď dobře, nic se nestalo, ale já – (*Váhá, pak vzrušeně.*) Vždyť ráčíte vědět, slyšela jste jistě –

RETTIGOVÁ. O vás mé dítě? Ano, slyšela jsem, ale já nevěřila a nevěřím.

LENKA (*se lekne, tišeji*). Proč?

RETTIGOVÁ. Nevěřila jsem a řekla jsem si: Kdyby tomu tak bylo, přišla by Leninka, která mi tak důvěřuje a kterou miluju jako mladší přítelkyni, jako svou dceru, přišla by jistě, otevřela by mně své srdce a řekla s plnou důvěrou: Tetinko, nastává velká, veliká změna; o celý život jde, o štěstí a ne jen o mé –

LENKA. Já se ostýchala a přišlo to tak náhle.

RETTIGOVÁ. Jako náhlá bouře, když láska zažehne jako blesk. I tu bych vás čekala, tím spíš, tím jistěji, že přiběhnete jako na křídlech, plná radosti, jako v opojení a chytnete mne kolem krku a zvoláte: Tetinko, má zlatá tetinko, já jsem nevěstou!

LENKA (*klopí hlavu*).

RETTIGOVÁ. Je tedy pravda.

LENKA. Je.

RETTIGOVÁ (*vřele, měkce*). A takto mi to oznamujete?

LENKA. Já nemohla, a také ani teď proto nepřicházím.

RETTIGOVÁ. A proč, mé dítě?

LENKA. Pan Valenta se vrátil.

RETTIGOVÁ. Pan adjunkt ze zámku, pamatuju se, hodný, hezký, mladý muž.

LENKA. Kdyby sem přišel, nebo kdybyste, jemnostpaní, mohla mu říci –

RETTIGOVÁ. Chtěla byste s ním mluvit.

LENKA. Já s ním už mluvila.

RETTIGOVÁ. Včera v parku, zahlédla jsem vás.

LENKA. Jen několik slov, a on si myslí, že jsem tak učinila –

RETTIGOVÁ (*poodešla ke dvětemu drubého pokoje, nablédla tam, zavře zas*). Pracují a povídají si. (*Vezme Lenku za ruku.*) Pojdte, Lenko, sedněte si tu u mne jako jindy a mluvte, mluvte, беруško, jako by tu seděla nebožka vaše matka. (*Sedne na stůpku pod oknem.*)

LENKA (*sedne k ní, chytne jí za ruku, již políbí*). Ah,

vy jste jako má matka! (*Skloní hlavu do jejího klína.*)

RETTIGOVÁ. Pan adjunkt si vykládá, že jste –

LENKA (*zvedne kvapně hlavu*). Že jsem tak učinila jen proto, abych se bohatě opatřila.

RETTIGOVÁ. Nutil vás někdo?

LENKA. Ne, nenutil, ale viděla jsem, jak by otci a všem bylo spomoženo. A on se nám tak obětoval! Jemnostpaní, kdo to viděl, jaké měl těžké starosti, dlouhou nemoc nebožky maminky a při tom skrovném platu opatřovat kolik dětí, jak sháněl i mimo kancelář nějaký výdělek, jak psával do nocí, jak si všechno, všechno odepřel a nuzoval se, jen abysme my neměli nedostatek – a pak když ulehl, když po takové dlouhé nemoci ležel sesláblý jako moucha, a když jsem pomyslila, co ho čeká, zase ten řetěz, zase ten boj, a že by to dál jistě nevydržel – A my ho máme tak rádi! Já pomoci nemohla. Byla bych s radostí všecko udělala, do služby šla –

RETTIGOVÁ (*soucinně*). Má milá, to byste jen sebe opatřila. O, jak je žena slabá! Ne, slabá ne, ale že nemůže víc, že všecky ty ohledy – A jak, mé dítě –

LENKA. Pan doktor Plavec nám otce zachránil. Jistě on. Tak se o něj staral, i v noci přicházel a vždycky tak hodný a ochotný, a vždycky jen těšil. U nás bylo někdy k zoufání; ale uvolnilo se a vyjasnilo, když přišel pan doktor. Sám léky nosil, i nás si všiml, s malými pohovořil, mně radil, u tatínka sedal, o všecko se mu postaral. Až se mi srdce pohnulo; cítila jsem takovou vděčnost, když jsem viděla, že je tatínek za-

chráněn, měla jsem pana doktora v takové úctě, tak ráda –

RETTIGOVÁ. Věřím, milé dítě.

LENKA. Když od nás naposledy odcházel, pochválil mne. „Šťastný otec,“ řekl, „ale až já budu ležet jako lazar,“ usmál se, ale mně ho bylo tak líto v tu chvíli, že nikoho nemá, a věděla jsem už, co je dlouhá, těžká nemoc. A tak jsem mu upřímně řekla, že bych já ho opatrovala. „To byste musila být mou paní,“ řekl a podíval se na mne. Usmála jsem se, myslila jsem, že to žert, a tu on zas tak vesele i trpce: „A to byste nechtěla.“

RETTIGOVÁ (*schmuří čelo, potřese hlavou*).

LENKA. Já se lekla, nemohla jsem hned odpovědět, a v tom se optal přímo. Paní tetinko, otce nám zachránil, byl tak hodný a milý, rádi jsme ho měli –

RETTIGOVÁ. Rádi jste ho měli, vy všichni, a vy za všechny z vděčnosti, z lásky k otci a rodině, a v tom překvapení – (*pobludí ji*).

LENKA (*vybuchne, trpce*). A pan Valenta přestal psát, přes půl léta ani řádek –

RETTIGOVÁ. Ale nezměnil se.

LENKA. A teď si myslí, že jen ze zisku – o prosím jemnostpaní –

RETTIGOVÁ. Abych mu řekla.

LENKA. Aby uvěřil –

RETTIGOVÁ. Vy ho milujete (*bledí na ni*).

LENKA (*sklopí oči*).

RETTIGOVÁ. A tak půjdete k oltáři a budete přísahat doktoru Plavcovi věrnost a lásku, budete lhát tomu, kterémuž chcete prokázat největší vděčnost –

LENKA (*zaleknutá*). To pak má povinnost –

RETTIGOVÁ. Lásky z povinnosti? Což kdybyste řekla doktorovi, jak je –

LENKA. Ne, to není možná! Za všechno mu takovou hanbu způsobit!

RETTIGOVÁ. A sebe zkazit, své mládí a zranit ještě jiné a věrné srdce.

Vedle zazpívají dívky:

Stojí jabloň v širém poli
na trávníčku zeleném,
ba zeleném.

Ach proč mne tak srdce bolí
v šněrování červeném,
ach červeném.

Kvetla jabloň krásně bíle
vonným kvítkem červeně,
ba červeně.

Ó přešťastná kratochvíle
pokyň na mne líbezně,
ó, líbezně.

LENKA (*jak zpěv zavzněl, trhne sebou, naslouchá, pak k Rettigové tiše, pobnutým hlasem*). Vaše píseň – (*náhle lítostí schvácená zapláče*). Ach, jak jsou šťastny!

RETTIGOVÁ. A jak jste bývala i vy. (*Pomlka.*) A nemohla byste zas?

LENKA. Ne, už je pozdě. (*Vstane.*) Jen o to prosím, jemnostpaní –

RETTIGOVÁ. Učiním tak, nestarejte se. Přijdete odpoledne do háje?

LENKA (*zakroutí hlavou*). Pan doktor, myslím, nechce.

RETTIGOVÁ. A kdyby chtěl?

LENKA. Požádala bych ho, aby dnes ne –

RETTIGOVÁ. Aj to už teď? Hned první den byste mu zamítla přání? Ale vy se bojíte, že byste se setkali s panem adjunktem.

LENKA (*sklopí zrak*). Ano.

RETTIGOVÁ. Ten v tu dobu bude snad pryč.

LENKA (*lekne se*). Odjede!

RETTIGOVÁ. Ale sem, ke mně ještě přijde.

LENKA (*v náhlém vzrušení*). Přijde, a teď snad –

RETTIGOVÁ. Teď ne, je škola, ale odpoledne. V háji bych vám už pověděla –

LENKA (*po krátkém váhání*). Přijdu, jemnostpaní.

RETTIGOVÁ. Budu vám gardedámou.

LENKA. Ale pan doktor –

RETTIGOVÁ. To je má starost.

LENKA. A děvčatům, prosím –

RETTIGOVÁ (*konejšivě*). Nic, ani slova, buďte bez starosti. Tedy odpoledne na shledanou.

LENKA (*tiše, skormouceně*). Děkuju tetinko. (*Políbí jí ruku, odejde.*)

RETTIGOVÁ. S bohem, má milá. (*Jde za Lenkou až ke dveřím, vrátí se, stane prostřed pokoje zamýšlená, vezme z prádelníka bílou zástěru, kterouž si přiváže, prohlíží višně v míse, pak otevře dveře do druhého pokoje.*) Tak růžinky z mé zahrádky.

Výstup 7.

TYNY, MAŘENKA, TONIČKA, RETTIGOVÁ,
pak ANČKA.

TYNY (*vyběhne z pokoje*). Už do kuchyně?

MAŘENKA } (*za ní*). Co budeme dělat?
TONIČKA }

RETTIGOVÁ (*běře mísu s višněmi*).

TONY. Ah, višně zaváňet.

RETTIGOVÁ. Ale dřív pěkně přebrat (*podá Toničce mísu.*) Půjdeme do kuchyně.

ANČKA (*oblečena jako v 1. jednání*). Pán bůh rač dát –

RETTIGOVÁ. Ah, Anička! Vítám vás. Jdete nám pomoci?

ANČKA. I dnes bych sama potřebovala pomoc a poradu, jemnostpaní.

RETTIGOVÁ. Tak, tak, taková zkušená kuchařka.

ANČKA. A, to je divná kramatyka, ze spleteného rozumu.

RETTIGOVÁ (*k děvčatům*). Tak děvčátka, tu ty višně, jak jsem řekla, pěkně přebrat, cukr utlouct, sklenice jak náleží přichystat. Přijdu za vámi.

TYNY
TONIČKA
MAŘENKA } odejdou zadními dveřmi, jež zůstanou
otevřeny.

Výstup 8.

RETTIGOVÁ, ANČKA.

RETTIGOVÁ. Aničko, na poradu vy ke mně?

ANČKA. Proč bych nešla? Jsou zkušená paní. A moudrá nebo hezká zkušená žena všechno zmůže a když chce panuje, říká stará Zelenková co viděla císaře Josefa. A ta vždycky o tom, jak tudy jezdil a jak jednou tady před poštou na něj slavně čekali a jak císař, když vylez' z kočáru a shlíd paní hraběnku, hned rovnou k ní a samá úcta, poklony a všechny nechal stát, celé komonstvo, generály, oficíry, ouředníky a první poctu přec jen paní hraběnce; a pak ji vzal pod paždí a ved se s ní na zámek a všechno panstvo za nima, a Valaška, poštmistrová, jak stála před poštou, volá na všechny: Vidíte, co je ženská, co platí!

RETTIGOVÁ (*usmívajíc se naslouchala*). A tak co, Aničko –

ANČKA. I tak, myslila jsem si, že když spisujou knížky, tu kuchařskou mám, ta se jim dost vyvedla, aby ještě tohle sepsaly.

RETTIGOVÁ. A co?

ANČKA (*vybuchne*). I to bláznovství, když si takový starý bere takovou mladinkou. Bože mne netrestej,

jak se říká : Plaché koně, starý vůz, mladá žena, starý muž.

RETTIGOVÁ (*chldcholivě*). Ale Aničko, o vás nejde, vás pan doktor nepropustí.

ANIČKA. A to já vím. Panička mu knedle tak ne-
uvaří a žádná, kdyby si i anděla vzal. Vždyť je jinde
nejí, ani u nich ne –

RETTIGOVÁ. Aj –

ANČKA. Líběj odpustit, ale sám to povídal. A ha-
patyčku mu taky žádná neobstará, prášky utlouct,
akonyta, belladona, pírušky udělat, akva destilata
překapat. O mne nejde, ale o ty mladé lidi. Já
vím, jak to začalo, jak se začali mít rádi a jak
se mají.

RETTIGOVÁ. Lenka tu byla.

ANČKA (*kvapně*). A co prosím, jak –

RETTIGOVÁ. Že by měl pan doktor hanbu, smích.

ANČKA. Ten už má a bude mít; bodejť, taková rú-
žička sotva rozvitá u starého, s dovolením, pařezu.
A co pan doktor, prosím.

RETTIGOVÁ. S tím teprve promluví.

ANČKA. Ubohý pan adjunkt! A kdyby s pannou
Lenkou moh' alespoň promluvit –

RETTIGOVÁ. To snad bude.

ANČKA. Ah, a kde!

RETTIGOVÁ. V háji.

ANČKA. Vždyť jsem povídala, jestliže jemnostpaní
jim nepomůže –

RETTIGOVÁ. Aničko, vyřídte panu adjunktovi –

Výstup 9.

Dr. PLAVEC, předešlé.

PLAVEC (*na chodbě, ještě ho nevidět. Mluví hlasitě, dobromyslně, vesele*). Kde jste, jemnostpaní; v kuchyni, v pokoji?

RETTIGOVÁ. V pokoji, pane doktore.

ANČKA (*rychle*). Co mám vyřídit?

RETTIGOVÁ (*rychle*). Už je pozdě, je tu. Ale nemohla byste za chvíli přijít pro ten vzkaz?

ANČKA. Přijdu.

RETTIGOVÁ (*jdouc ke dveřím*). Ale teď ani slovíčka!

PLAVEC (*v otevřených dveřích*). Gehorsamster – Cože Anička! Vy tady! Taky si vás paní radová pozvala.

ANČKA (*přímou*). I ne, já –

RETTIGOVÁ (*vpadne*). I tak něco o jídle. Aničko, bude nejlíp, jak jsem povídala –

ANČKA. A kdyby snad, jemnostpaní, kdybych –

RETTIGOVÁ. I přijďte si, povím povím.

ANČKA. Pán bůh rač pozdravit.

(*Odejde.*)

Výstup 10.

PLAVEC, RETTIGOVÁ.

PLAVEC. Co ta naše Ančka, ňáká divoká, už od včerejška jako sršáň.

RETTIGOVÁ. Ale knedlíky vaří dobře.

PLAVEC. Včera na ně zapomněla; však jsem jí dnes hned ráno nakázal, ať jsou.

RETTIGOVÁ. To věřím, jinde jich tak nedovedou.

PLAVEC. To ne, das heisst, jemnostpaní, u vás –

RETTIGOVÁ (*vesele*). Tiše, tiše v té síti, zamotáte se! Víím, co jste Aničce řekl. Ale já prosila, abyste přišel –

PLAVEC (*jakoby unaven sedaje*). Někdo stůně?

RETTIGOVÁ. Sám pán, vaše srdce. A nesvěříte se. V městě už všude věděli, jen já ne.

PLAVEC. Ah, pro kázáníčko jsem se měl stavit!

RETTIGOVÁ. Já věřit nechtěla.

PLAVEC (*vesele*). To věřím, já sám skoro také ne. Přišlo to tak z nenadání, z ničeho nic, das heisst, abych pravdu řekl, já nevím. Pannu Lenku jsem vídal skoro denně –

RETTIGOVÁ. Už jako děvčátko.

PLAVEC. Ale nevšíml jsem si jí tak, až když se starý, pantáta, rozstonal. To jsem viděl, co i takové stvořeníčko zmůže. Anděl, opravdu anděl. Nebýt jí, pan ajnémr by byl umřel. Ve dne, v noci ho opatrovala. Tu péči, tu opatrnost a ještě mít při tom kopu jiných starostí o mladší sestry, o bratra. Když jsem viděl tu oddanost, zablesklo se mi a v srdci se hnulo a povzdechnu si: Kdybys ty tak – To jsem viděl, co je láska v rodině a co je takový plesnivý, starý mládenec jemnostpaní.

RETTIGOVÁ. Ano, to je pravda; ale za to, že takový starý mládenec si v čas nenašel milou družku, má taková mladinká panna –

PLAVEC (*vpadne*). Ale když ta panenka bez přinucení –

RETTIGOVÁ. Musí být přinucení slovy, hrozbou, sliby? Nemůže-li být z vděčnosti, v náhlém jejím zplápolání? Když lékař zachrání chudé rodině otce, živitele, když za nemoci i jinak pečuje –

PLAVEC (*znepokojen*). Co, jak, co račte myslit –

RETTIGOVÁ. Příteli vlastenče, jak živ jste nebyl tak honorován – krví mladého srdce.

PLAVEC. Je přec volná!

RETTIGOVÁ. Myslíla, že je volná!

PLAVEC. Mně nic neřekla.

RETTIGOVÁ. Jak by mohla!

PLAVEC. Vám si stěžovala.

RETTIGOVÁ. Ani slovem!

PLAVEC. Jemnostpaní, (*bonhomně*) nejsem láskou zmámený starý kocour; to vím, že takové děvčátko nezahojí ke mně horoucí láskou. A na mou duchu já bych to snad ani nechtěl. To je bouřka, nepokoj, sladký jed mladosti – ale my, das heisst, já, já už jen tiché sluníčko, jen tak teplíčko, přihřát se. A Leninka nu, já myslím, je dost uvážlivá, měla takovou školu v tom utrpení. U mne jí nebude zle ani její rodině.

RETTIGOVÁ. To jest nedostatek bude zažehnán, ale zač, jak jsem řekla.

PLAVEC. Ah, jemnostpaní, vy to račte pojímat příliš vážně, filosofiš.

RETTIGOVÁ. Vzpomeňte, pane doktore, co Lenka

vyšila k vašemu svátku: „Pluj dále, vyhni se každé hlubině a skále.“

PLAVEC. Ale to právě, jemnostpaní, dělám. Vyhýbám se hlubině, nač ji zkoumat, člověk je rád, když loďka jede. I bez toho zkoumání je plavba života často dost mrzutá: samý komár, člověk aby zaháněl, aby se oháněl. A najdu-li v tom suchopáru růžičku –

RETTIGOVÁ. Pozor! To je jedna z mé zahrádky! A pamatujte, že jsou mez a hranice věku, a kdo chce přes ně, třeba na růžičky, poraní se nebo je pro smích.

PLAVEC. Oh, oh, jen ne tak přísně, jemnostpaní. Život všecko srovná.

RETTIGOVÁ. Někdy jen smrt. A, pane doktore, má-li Lenka někoho v srdci –

PLAVEC. Ah, nějaká studentská láska! To je všecko sen a pára. Přítel rada, račte odpustit, není jistě vaše první láska a vy ne snad jeho. Já jako student bych se byl kolikrát oženil. Oh, pára, růžová pára! To přešlo nás, to přejde i pannu Lenku.

RETTIGOVÁ. A nepřejde-li, je-li její náklonnost hluboká, bude-li se tajně trápit –

PLAVEC. Jemnostpaní, to je z básní, z básní.

RETTIGOVÁ. Vy zůstanete na svém?

PLAVEC. Což mohu jinak? Mám zrušit slovo, aby Lenka byla pro smích klepnám a celému městu? Či snad Lenka, sama –

RETTIGOVÁ. Ne, to neudělá.

PLAVEC. Mluvila jste s ní?

RETTIGOVÁ. Byla tu, ráda by odpoledne do Nedošína.

PLAVEC. Na lampartii?! Včera mně řekla, že se jí nechce, a já upřímně řečeno, byl rád.

RETTIGOVÁ. Včera se ostýchala, protože viděla, že byste raději ostal doma, vy šťastný, pohodlný ženíchu!

PLAVEC. No v takovém horku –

RETTIGOVÁ. Tak! A měl byste tancovat. Lenka ráda tančí.

PLAVEC. Něco musí slevit.

RETTIGOVÁ (*vděčně*). To povídáte vy, lékař? Vy jste už světa a života užil, ale to mladé srdce? Lence se svět teprve otvírá. Vy se chcete přihrát a ona bude chtít oheň.

PLAVEC (*nutí se ještě do veselého tonu*). Ah, ctná přítelkyně, tolik uvažování a jedná se jen o lampartii.

RETTIGOVÁ. A s tou o víc. Vyhýbáte se jí, a co pak, až přijdou jiné kratochvíle, a mladá krev – (*ndble*) žárlivý nebudete?

PLAVEC. Žárlivý? Na koho?

RETTIGOVÁ. Třeba dnes. Mluví se, že adjunkt Valenta Lenku miluje. A stal se teď myslivcem –

PLAVEC. Pouštíte samé strašáky, jemnostpaní, a jako bych s pannou Lenkou byl už v Nedošíně.

RETTIGOVÁ. To se rozumí, že tam přijdete. Co by o vás řekli. Já ji vezmu ve svou ochranu. Svěříte mně ji, jsem její „tetinka“; dosud jsem.

PLAVEC. A budete její starou svatbí.

RETTIGOVÁ. Děkuju za pozvání, ale – za kmotru bych šla radši.

PLAVEC (*zarazí se, pak se uklání*). Oh, oh – ale já kolíbat, konejšit křičící děti –

RETTIGOVÁ (*vážně*). To jediné by vás mohlo zachránit. Považte mladá paní bez dětí, v rozkvětu sil, s nejvřelejším srdcem, víc a víc nadarmo toužícím a vedle ní – promiňte, stárnoucí, slábnoucí, chladnoucí – račte si domalovat.

PLAVEC (*tím dotčen*). Vy jste proti mně!

RETTIGOVÁ. Vy jste proti sobě!

PLAVEC. Ne, ne, jemnostpaní, není možná.

RETTIGOVÁ. Zatvrdil jste se, je amen – (*okamžitá pomlka, pak s úsměvem*). Ale na tu lampartii k vůli panně Lence přijdete.

PLAVEC. To už musím, a také vám k vůli. Ale tam už nebudete strašit.

RETTIGOVÁ. Ne, tam se budeme veselit. České zpěvy, deklamace – A pak si zatancujeme galopp.

PLAVEC (*žertem*). My spolu?

RETTIGOVÁ. Ne, vy s nevěstou.

PLAVEC (*jako na útěku*). Oh, poroučím se.

Výstup II.

ANČKA, předešlá.

PLAVEC. Co zas – Někdo pro mne poslal?

ANČKA. Ne, milostpane, ale já zapoměla tuhle jemnostpaní něco oznámit. A když tu jsou, no, jim

jsem to chtěla až v poledne říct (*pomlka*). Prosím, já se budu vdávat.

RETTIGOVÁ (*překvapend, ale pak se usměje, tušíc*).

PLAVEC. Vy, vy Ančka! Zbláz – (*vzpamatuje se*).
A koho pak medle –

ANČKA. Boučkova tovaryše.

PLAVEC (*se zasměje*). Toho kloučka! (*Náhle zaraží*). Ančko.

ANČKA. Co by se smáli, milostpane. Proti mně je pravda klouček, ale starší je nežli panna Lenka a já jsem, líbějí odpustit, přece jen mladší nežli oni.

PLAVEC (*durdivě*). A co, co, mně tohle –

ANČKA. A sám si mne chce vzít a žádnou k vůli mně nezarmoutí.

PLAVEC. Co je mně do toho. A to jste musila schválně, to bych bez té noviny nebo jemnostpaní – Kdybyste šla raději vařit. Poroučím se, jemnostpaní. (*Kvapně ven.*)

RETTIGOVÁ (*za ním lichotně vesele*). Na shledanou v háji, pane doktore.

Výstup 12.

RETTIGOVÁ, ANČKA.

RETTIGOVÁ (*přísně*). Prosím vás Aničko – co vás to napadlo! To jste si proto tak přispíšila?

ANČKA. Ráčeji odpustit. Jdu pro ten vzkaz jak povídali, a taky – Když mně to cestou napadlo, vystydnout ten nápad nesměl. Ať vidí.

RETTIGOVÁ. A ten tovaryš.

ANČKA. I toho jsem už dřív hnala. Ale jemnostpaní, když jednali s panem doktorem, jak tedy –

RETTIGOVÁ. Nic, brání se, nepovolí. Jestliže ti mladí lidé mně nepomohou, to jest sami sobě – A tak, Aničko, co jsem vám chtěla prve uložit. Vy musíte vyřídít panu adjunktovi, aby se o lampartii v háji neukazoval u kola, aby se držel víc stranou, v zákoutí, třeba aby čekal v tom odlehlém koutku, co je ta kaplička mlčení, víte-li. On ví – anebo, počkejte, ještě líp, když se tu po obědě u mne staví, ale brzo po obědě, abych mu to pověděla.

ANČKA. Bude tu jako na koni.

RETTIGOVÁ. A teď oběd dovařit, Aničko.

ANČKA. I, dnes ono bude všechno trošičku praun. Ale ať, jen když – já jenom v ně doufám, jemnostpaní. Moudrá nebo hezká ženská všechno zmůže, říká stará Zelenková –

RETTIGOVÁ. Aničko, ten oběd.

ANČKA. Už běžím. Dobré chutnání. (*Odejde*).

Výstup 13.

RETTIGOVÁ, TĚNY.

RETTIGOVÁ (*jde ke prádelníku, podtvá se na hodiny, chce ven, v tom přiběhne*)

TĚNY. Ah, paní tetinko!

RETTIGOVÁ. Něco se stalo –

TĚNY. Kachna – kachna se připálila!

RETTIGOVÁ. Co jste jen dělaly!

TYNY. Opuštěte, my jsme se trochu zapovídaly o lampartii.

RETTIGOVÁ. A můj dobrý muž to odnese, bude mít kachnu také „trošičku braun“. Ale má vina, má největší vina, proč jsem vás tak nechala. Ale to je, když kuchařka fouká do cizí kaše, aby se – jiní nespálili. Pojďte, Tynynko! (*Rychle odejde zadními dveřmi.*)

TYNY (*za ní*).

JEDNÁNÍ III.

Partie nedošínského háje. V pravo, v popředí pod dubem pavillonem v podobě chrámu slohu antikisujícího. Na vlysu vyzlacený, poněkud už zašlý nápis: „Silentium“. Ke dveřím několik schodů. Opodál před chrámkem, ne však v téže čáře, nýbrž něco více v popředí starý, rozložitý dub; pod ním březová lavička.

Pozadím přejde několik výletníků, soused se sousedkou vysvělený z kabátu, klobouk v ruce, děvčata spěchající, preclikáť s preclíky na holi, všichni na levo, odkudž zavznívá solo na lesní roh. Student s dcerkou měšťanskou, kloně se k ní v hovoru, vyjde z leva na pravo a zmizí s dívkou v pozadí mezi stromy.

Výstup 1.

VALENTA, CHADIMA, REJSEK.

VALENTA (*vystoupí z prava, opatrně se rozhlíží, nahlédne i do chrámku, jehož dveře jsou otevřeny, usedne pak na lavičku, kterouž z pozadí pro mohutný kmen není vidět.*)

REJSEK (*z pozadí v pravo*). Myslím, že dohrává, teď bude ta deklamánka, „Mlynářova opička“ jak povídali.

CHADIMA. Já bych radši „Míchanici“ od Patrčky, víš, tu bych jim třeba sám odříkal.

REJSEK (*s úsměvem*). Gülichovi.

CHADIMA. To by byl na něj kropáč.

REJSEK. Něko se nám vyhýbá.

CHADIMA. Aha, aha, vidíš, má strach. Ale já mu neslevím, mně neuklouzne. (*Zajdou na levo v pozadí.*)

VALENTA (*vstane, jde opatrně kousek v levo, rychle se však vrátí k dubu, vyblžší odtud, pak zajde kvapně za chrámec mezi stromy.*)

Výstup 2.

GÜLICH, ROUBAL.

ROUBAL (*z leva v popředí*). Co nečekají, až dohraje?

GÜLICH. Po tomhle solu bude zas česká deklamace. Kdo by to poslouchal a díval se na tu jejich bláznivou radost.

ROUBAL. A nic rozumět.

GÜLICH (*stane*). Ale ten učitelský troubí! (*Naslouchá.*)

ROUBAL. Verflucht schön, jako štábstrumpetr. A bude ještě dělat echa. O slunce západu.

GÜLICH. Echa? Ach, pan vrchní to má rád, eigentlich panička. Ist so sentimental.

ROUBAL. Je, hubu má jako trdlici.

Lesní rob umlkne, tleskání v levo za scénou.

GÜLICH. Und nun kommt die böhmische Muse.

ROUBAL. Kdo, která.

GÜLICH (*se usmívá*). Jestli pak už mluvili s paní radovou?

ROUBAL. S Retičkou? Ale kde, já se jí vyhnu, kde můžu. (*Se zlobivým úsměvem.*) Já bych to ani nedovedl. Člověk už ani mluvit neumí s takovou přemrštěnou ženskou.

Výstup 3.

ROLLEROVÁ, ROUBÍNKOVÁ, předešlí.

ROLLEROVÁ (*z leva, z pozadí na levé ruce sděle na klubko, dráty a punčochu*).

ROUBÍNKOVÁ (*„vadrle“ v ruce*).

GÜLICH. Ach geehrte Damen taky za vítr? Snad in den Tempel der Verschwiegenheit?

ROLLEROVÁ. O ne, tam je studeno. Ale utíkáme. Netoužím opravdu to poslouchat a stát tam v takové míchanici všelijakého lidu.

GÜLICH. A divných ševců. Ale to všecko paní radová sezvala.

ROUBAL. No, o pouti.

ROUBÍNKOVÁ. A nač ty deklamace. Děvčátka jsou tím jen zkrácena; přijdou o tanec.

ROLLEROVÁ. Naše Máli taky našíkala.

ROUBÍNKOVÁ. A taková tanečnice. Ein schwebender Engel.

ROUBAL (*ke Gülüchovi tlumeně*). Říká se tomu tlouk.

ROUBÍNKOVÁ. Ale co je divného, Lenka ajnémrova pořád v kole! Ani z něho nevyjde, z ruky do ruky, studenti ji nepustí.

ROLLEROVÁ (*kysele*). Jak pak ne, to jsou ti, co chodí k paní Rettikové, vědí, pro knihy a (*významně*) tak, vědí.

GÜLICH. A co blažený ženich, doktor Plavec.

ROUBÍNKOVÁ. Teď už obchází kolo jako kvočna u rybníka, když má kačátko na vodě.

ROUBAL. Moh' by tancovat s Retičkou.

ROLLEROVÁ (*ke Gülichovi*). A vidějí, pamatují se, co nám včera v parku povídala, jak kázala o nastávajícím manželství doktora Plavce.

ROUBÁNKOVÁ. A že to zkazí, že to musí zkazit. A zatím přivede doktoru nevěstu, dělá jí garde-dámu –

GÜLICH. Kdyby to doktor Plavec věděl –

ROUBÁNKOVÁ. Myslejí? (*Pohlédne na Rollerovou.*) To je pravda!

ROLLEROVÁ (*hledí jí do očí, pojímajíc úmysl*). To je pravda, to by měl vědět!

*Za scénou v levo tleskání blučnější nežli prve
a volání „bravo!“*

GÜLICH (*uštěpačně*). To se jim to líbí.

ROUBAL. To je konec, to se může člověk zas napít.
(*Jde na levo.*)

Výstup 4.

RETTIGOVÁ, předešlá.

RETTIGOVÁ (*vyjde kvapně z leva v popředí, vyhlížejíc na pravo, v tom*)

ROUBAL (*spěchaje, maně jí vkročí do cesty a zaražen stane*).

RETTIGOVÁ. Ah, pan pojedzný!

ROUBAL (*zkrátka smekne a chce dál*).

RETTIGOVÁ. Jak se vám to líbí, pane pojedzný?

ROUBAL. I pěkné, dobré.

RETTIGOVÁ. Ten pan filosof krásně deklamoval.

ROUBAL (*mrzutě*). No, jestli – já eigentlich – mám žízeň. Gehorsamster (*vytrbne se a kvapně na levo v popředí*).

Výstup 5.

RETTIGOVÁ, GÜLICH, ROUBÍNKOVÁ,
ROLLEROVÁ.

RETTIGOVÁ (*docházejíc k Roubínkové*). Ah, paní aktuárová! Teď jsem potkala nejmilejšího pana manžela, ptal se mne zdali jsem vás neviděla, hledá vás. (*Ke všem.*) Propásli jste pěknou deklamací.

ROLLEROVÁ. Když bysme jí nerozuměli.

RETTIGOVÁ. Oh, to snad ne! Všichni tomu rozuměli, staří, mladí, řemeslníci, sousedé, tleskali plní radosti.

GÜLICH. Ale kdo jistě neslyšel a nerozuměl, byl pan ženich, doktor Plavec.

ROLLEROVÁ (*se směje*).

ROUBÍNKOVÁ. Dělalí gardedámu jeho nevěstě.

ROLLEROVÁ. A včera jaké měli mínění o té svatbě!

RETTIGOVÁ. A jen jsem se v něm utvrdila.

GÜLICH. A doktor?

RETTIGOVÁ. Trvá bohužel na svém.

ROLLEROVÁ (*tlumeně k Roubínkové*). Ona mu nic neřekla.

ROUBÍNKOVÁ (*tlumeně*). Nic! (*Pohlédnou na sebe významně.*)

Výstup 6.

VACEK, TINY, předešlí.

VACEK }
TINY } (*vystoupí v pozadí*).

RETTIGOVÁ. Ah, náš pan deklamator!

VACEK (*rozjařen úspěchem*). Jemnostpaní, byla jste spokojená?

RETTIGOVÁ. Tleskala jsem upřímně jako všichni.

GÜLICH (*k Vackovi*). To bylo dnes für das Volk, mein junger Herr. O vašich akademiích v postě budeme tleskat zase my.

VACEK. S dovolením, pane doktore. Příště o akademiích bude změna. Paní radová navrhla –

RETTIGOVÁ. Aby páni filosofové střídali deklamace německé s českými.

VACEK. Už je to také přijato a jistě budeme mít víc auditoria.

ROLLEROVÁ }
ROUBÍNKOVÁ } (*žasnou.*)

GÜLICH. Ale jakého! Pak to bude sehr gemischt jako dnes a nevím, ob die Intelligenz –

ROLLEROVÁ. A jak by bylo s noblbálem? To nevím, pánové, nevím, to by si měli páni filosofové rozmyslit.

VACEK. Že bychom snad nebyli pozváni? Ó to by tam, jemnostpaní, bylo málo tanečníků a panny dcerušky by se málo vytančily.

ROLLEROVÁ (*jako přichnutá*). A panny vlastenky když by se tam nedostaly?

VACEK. Zařídíme si vlastní bál, český.

ROLLEROVÁ. Das ist nicht möglich!

GÜLICH. Dřív by musilo být povolení.

VACEK. O to se již postaráme.

Taneční hudba zleva.

ROLLEROVÁ (*k Roubínkové*). Slyšejí? Nesmíme na dcery zapomenout.

ROUBÍNKOVÁ. A já na mužička.

(Odejdou v levo.)

GÜLICH. A já na pana pojezdného. Ale jemnost-paní, (*nutí se do rozmarného tonu*) tohle všecko je Revolution.

RETTIGOVÁ. Ale nevinná a doufám, že s dobrým koncem.

GÜLICH (*s utajeným pobrožením*). Jen pro koho!

(Odejde v levo.)

Výstup 7.

RETTIGOVÁ, VACEK, TYNÝ.

RETTIGOVÁ (*s úsměvem*). Toho to pálí (*k Vackovi a Tyně*). Ale já vás zdržela. (*K Vackovi.*) Děkuju, že jste pobídl pány kollegy, aby na pannu Lenku s tancem nezapomněli.

TYNÝ. Ta se vytančí! Pořád je v kole.

RETTIGOVÁ. Jsem tomu ráda k vůli panu doktoro-

vi; sám netančí a rád by, aby se Lenka povyrasila.

TYNY (*prostomyslně*). Ach paní tetinko, a mně se zdálo, že škaredí, že je mrzutý, jak obcházel kolo.

RETTIGOVÁ (*vesele*). I to se vám jen, Tynynko, zdálo. Ale teď už pryč, ať nezmeškáte docela. A ještě jednou, díka vám, pane Vacku, za deklamaci. To byla opravdu radost, to jakoby zapalovalo, viděla jsem to na mnohých, zvláště když jste končil:

„Blaze nám, aj třikrát blaze“, ano, a ta: „Šíří se náš hlas mateřský –“

TYNY. A to také: „My jsme cestu proklestili –“

RETTIGOVÁ (*stržena, dokončí*): „Mladí, jděte dál!“
Ano, ano, (*tiskne oběma ruce*) mladí půjdou dál, vy půjdete dál! Mám radost, mám radost. Ale teď už do kola!

VACEK } (*kvapně na levo.*)
TYNY }

Výstup 8.

RETTIGOVÁ, pak VALENTA.

RETTIGOVÁ (*oblhží se, jde do předu v pravo, nablédne do cbrámku. Když sejde se stupňů, vystoupí v pravo mezi stromy*)

VALENTA (*tlumeně*). Jemnostpaní!

RETTIGOVÁ. Ah, vy, dobře, hledám vás.

VALENTA (*rychle pokročí*). Čekám, jak jste mi uložila, skrývám se jako pytlák, krčím se, obcháším. Ani pohlédnout nesmím na pannu Lenku.

RETTIGOVÁ. Ale už s ní brzo promluvíte.

VALENTA. Jemnostpaní! Kde!

RETTIGOVÁ. Tu; přišla jsem to říct, abyste vydržel a nedal se strhnout, nešel dál, tam – (*ukáže na levo*). Pak by panna Lenka už nemohla.

VALENTA. A přijde, opravdu přijde? A ví to?

RETTIGOVÁ. Lenka neví nic, ale promluvíte s ní. Učinila jsem co možná, ostatek je váš úkol, až se s ní sejdete. Doufám, že vám srdce dá řeč –

VALENTA. A pan doktor?

RETTIGOVÁ. Toho léčím, jak umím, jenže –

VALENTA (*obrácený tváří na levo, trbne sebou*). Jde sem!

RETTIGOVÁ (*kvapně*). Pryč, pryč, třeba tam – (*ukáže na cbrámek*).

VALENTA. Už je pozdě (*uskočí za strom a zmizí na pravo*).

Výstup 9.

PLAVEC, RETTIGOVÁ.

PLAVEC (*z leva z pozadí, klobouk v ruce, odtvá se*).

RETTIGOVÁ (*proti němu*). Pane doktore, vlastenče!

PLAVEC. Ah, jemnostpaní (*jde jako unaven, utírá pot. Mrzutý, nutí se do humoru*). To je kratochvíle! To horko!

RETTIGOVÁ. A doma takový chládek!

PLAVEC. Kanapé.

RETTIGOVÁ. A tichý spánek po chutném obědku.

PLAVEC (*vyhrkne*). I dnes zrovna nebyl a oběd nestál za nic.

RETTIGOVÁ. Všecko „trošičku braun“.

PLAVEC. Pěkně braun! Hodně připáleno. Ančka blázen, (*zlobivě*) to s těmi vdavky. A taky chtěla sem na lampartii!

RETTIGOVÁ. Co se divíte, má ženicha.

PLAVEC. Ale prášky měla dělat.

RETTIGOVÁ. Ta vám bude scházet.

PLAVEC (*mrzutě*). Bude, ale když je (*zarazí se*) a – a – ani knedlíky neuvařila a ostatní všecko –

RETTIGOVÁ. Spálila a přesolila. To dělává zamilovaná kuchařka. A zamilovaný doktor brouká a hubuje. Ó šťastný ženichu!

PLAVEC. Ó šťastný ženichu! (*sedá na lavičku*). Ach, achich – Ženich a nevěstu skoro ani nevidím, leda v kole s jinými. (*Zlobivě*). Student za studentem pro ni chodí jakoby se spikli.

RETTIGOVÁ. A jak až budou bály. Mladou paní přec nenecháte doma.

PLAVEC. Nu, ano, to ne –

RETTIGOVÁ. Ona bude tančit, vy sedět, do půlnoci, přes půlnoc, do svítání.

PLAVEC. A já chodím před desátou spat!

RETTIGOVÁ. To tam budete dřímat a pro mladou paničku budou chodit mladí páni.

PLAVEC. No, das heisst – (*Zamlčí se.*) Jemnost-paní – (*Vdává.*) Co pak studenti – ale – Ančka mi v poledne cos hučela o hraběcím myslivci. Také jste se o něm zmínila.

RETTIGOVÁ. O tom urostlém, hezkém mládenci.

PLAVEC. Je prý to opravdu dávná láska, a snad dosud –

RETTIGOVÁ. Zlá bylina zapouští kořínky. První dose žárливosti.

PLAVEC. No, das heisst, já jen tak –

RETTIGOVÁ. Ale je to tak, měli se rádi a tuze a mají. Ale to je pára, růžová pára. Adjunkt přijel včera s panem hrabětem ze světa a slyším, že se mu hrabě za věrnou službu krásně odměnil. Dal mu myslivnu. Pan Valenta může teď už z vlastního chlebička krájet a mohl by si ženušku uvést pod svou střechu a být šťastným.

PLAVEC (*vpadne znepokojen*). Je snad tady? Já ho neviděl.

RETTIGOVÁ. Je tu, jak jsem slyšela.

PLAVEC (*rychle vstane*). My tu povídáme, jemnostpaní a panna Lenka –

RETTIGOVÁ. Ale jen račte zůstat. Je tu chládek a ticho.

PLAVEC. Ale Lenka –

RETTIGOVÁ. Tedy pro ni dojdu a přivedu ji, však by si měla už oddechnout.

PLAVEC. Ano, ano, všeho moc škodí. (*Sedne.*)

Hudba.

RETTIGOVÁ. Zas už začínají. Zas by ji nenechali ani chvílku stát. Přijdu s ní sem, pane doktore – (*odchází na levo.*)

PLAVEC. Díka, jemnostpaní, díka.

PLAVEC, ROLLEROVÁ.

PLAVEC (*utírá pot, opře se o kmen; hudba tlumeně hraje „ländler“.* Doktor živne, dřímota jej obchází).

ROLLEROVÁ (*jež na konci předešlé scény se ukázala v pozadí, čeká, až Rettigová zajde, jde, pletouc punčochu opatrně v před, pod dub, pozoruje doktora, pak k němu dojde).*

PLAVEC (*se vytrhne*). Lenič – ach, líbějí odpustit.

ROLLEROVÁ. Já prosím za odpuštění, že jsem vytrhla.

PLAVEC. Čekám tu, a v tom horku, muzika, a odpoledne jsem si dnes ani nezdřím’.

ROLLEROVÁ. To věším; samou dychtivostí. A teď tu Stelldichein – Hned zas půjdu, pane doktor, hnedlinko. Pěkně se tu čeká, jen jestli páni filosofové panu ajnémrovu pustí z kola. Je tuze vzácná.

PLAVEC. Přijde sem s paní Rettigovou.

ROLLEROVÁ. S paní radovou? To se divím.

PLAVEC. A proč?

ROLLEROVÁ. Paní radová nepřeje jejich sňatku.

PLAVEC. No, sic, das heisst –

ROLLEROVÁ. Ráda by ho zkazila.

PLAVEC. To snad přece ne!

ROLLEROVÁ. Kdyby slyšeli, co řekla včera v parku o morgenpromenadě. Nám to řekla, nám do očí, pan doktor Gülich byl při tom.

PLAVEC. Že by chtěla –

ROLLEROVÁ. Ano, jejich svatbu zkažit. To si můžou pomyslet, jak jsme se divili. Oni přec takový přítel pana rady Rettiga. Nemohli jsme si jinak vysvětlit, než že je paní radové Lenky líto.

PLAVEC. Proč.

ROLLEROVÁ. Nichts für Ungut, pane doktor. Líto, k vůli nim ne, á to se ví, taková partie, aber vědí, paní radová je trochu überspannt, so romantisch, píše ty verliebt povídačky, a tak si myslí, nešťastná láska, ein gebrochenes Herz – Herr Adjunkt –

PLAVEC. A zase ten pan adjunkt!

ROLLEROVÁ. Paní radová mu přeje. Ale co to povídám, já myslila, že to vědí, pane doktor –

Výstup II.

ROUBÍNKOVÁ, PŘEDEŠLÍ.

ROUBÍNKOVÁ (*z prava*). Ach Frau von Roller, a pan doktor (*k němu*). Však jsem právě na ně myslila.

PLAVEC (*znepokojen*). Na mne? Co zas, prosím.

ROUBÍNKOVÁ. Ale tak – Jdu za Roubínkem, nemohl se mne dočkat, on beze mne nemůže být ani chvílku, a tak se po háji hledáme. A jak přijdu tadyhle, (*ukáže v pravo za chrám*) zahlédnu za stromem –

PLAVEC. Koho!

ROUBÍNKOVÁ. Pana adjunkta Valentu ze zámku, či už mladého pana fořta lubenského. Zdá se mi, jakoby obcházel, nebo čeká. Dobře jsem ho poznala.

ROLLEROVÁ. Snad se přišel rozloučit chudáček.

PLAVEC (*poslouchal znepokojen*). Chudáček, proč chudáček – a rozloučit, co – a – dohrávají. Ráčeji' odpustit, musím se podívat – (*ukloní se a s kloboukem v ruce rychle odejde v levo v popředí*).

Slunce zapadá.

Výstup 12.

ROLLEROVÁ, ROUBÍNKOVÁ.

ROLLEROVÁ. To ho vykouřili. (*Tlumeně se směje.*)

ROUBÍNKOVÁ. Běží hlídat (*tlumeně se směje*).

ROLLEROVÁ. Aber Frau von Roubínek, ten pan adjunkt, jak povídali –

ROUBÍNKOVÁ. Je tu a chvíli jsem ho pozorovala. Obchází.

ROLLEROVÁ. Viděl jich?

ROUBÍNKOVÁ. Ne, já tak opatrně –

ROLLEROVÁ (*s jistotou*). Někoho čeká.

ROUBÍNKOVÁ. Tady je místečko na rendez-vous.

ROLLEROVÁ. Jen s kým!

ROUBÍNKOVÁ (*se směje*). S kým!

ROLLEROVÁ. Paní Rettigová to ví jistě líp.

ROUBÍNKOVÁ. A my bysme se mohly třeba přesvědčit, třeba za chvílku.

ROLLEROVÁ. Myslejí? No, chvílku čekat –

ROUBÍNKOVÁ (*poblédne na chrdmek*). A tam je kouteček.

ROLLEROVÁ (*kvapně do kulis a za okamžik se vrdtí*).
Není tu a nikdo.

ROUBÍNKOVÁ (*zatím vystoupila na stupně chrámku*).
Počkáme chvílku.

ROLLEROVÁ (*za ní*). So still –

ROUBÍNKOVÁ (*u dveří*). Prosím –

ROLLEROVÁ. O prosím (*vejde do chrámce*).

ROUBÍNKOVÁ (*za ní*).

Výstup 13.

ROUBAL, učitelský mládenec, VŠETEČKA

(*vyjdou z pozadí*).

ROUBAL (*napřed*). Tady to máme na cestě. Tak si to (*ke učitelskému*) pamatoval, tady (*ukáže ke pavilonku*) taky echo, ale až pak, až se budete vracet od rybníčka.

UČITELSKÝ (*lesní roh pod paždí*). Prosím, pan direktor říkal –

ROUBAL (*mrzutě*). Já vím, mně taky; a já říkám, abyste to nespletli. Jestli pak ti druzí –

UČITELSKÝ. Mimra s Vopleštilem, prosím, už šli, už čekají na druhé straně.

ROUBAL. Tak to mu povídám, ať troubí jako prve to solo, ať si dá záležet, ať je paní direktorová spokojena, aby byla sentimental, sic ho dá pan direktor odvést k regimentu za trubače a na koně. A co vy Všetečko?

VŠETEČKA (*má lesní roh pod paždí*). Já, prosím poňženě, s dovolením, já sekund.

ROUBAL. Tak ňákou intradu paní direktorové.

UČITELSKÝ. To, prosím, na echo nejde. Pan direktor rád fanfáry.

ROUBAL. No tak fanfáry, pro mne, ale ať!

UČITELSKÝ }
VŠETEČKA } *odejdou v pozadí na pravo.*

Výstup 14.

GÜLICH, ROUBAL.

GÜLICH (*z leva, odkudž se ozývá tlumeně taneční hudba*). Kam už zas, pane pojezdný?

ROUBAL (*na odchodu*). Trochu se napít. Člověk jen sedne, jen si lízne a zas už aby vstal. A kam oni –

GÜLICH (*nutí se do žertu*). Skoro utkám. Když ten Chadima –

ROUBAL. Aha!

GÜLICH. Pořád obchází a obchází. Já to na něm vidím, že chce začít. A má-li trochu v hlavě, er könnte was provocieren.

ROUBAL (*se pochechtává*). To si myslím a skalní! A je-li napilý! To si povázejí, když už krotký si trhá štětiny ze hřbetu –

GÜLICH. Paní aktuárovou neviděli? Aktuár ji hledá.

ROUBAL. Ne, snad dělá s paní Rollerovou taky echa. Ty to umějí. Gehorsamster. (*Odejde na levo do předu.*)

Výstup 15.

GÜLICH, ROLLEROVÁ, ROUBÍNKOVÁ.

GÜLICH (*jde do předu, sedne pod dub*).

ROLLEROVÁ (*vyblédne ze dveří pavillonu; sladce*). Herr Doctor!

GÜLICH (*překvapen*). Jemnostpaní, oni – im Tempel der Verschwiegenheit!

ROLLEROVÁ. O je tu krásně, so still, so – Není líbo jít dál?

GÜLICH (*v komických rozpacích*). Já se mlčení bojím, jemnostpaní.

ROUBÍNKOVÁ (*nahle vyhlédne*). I vždyť my nemlčíme.

ROLLEROVÁ (*ustoupí*).

GÜLICH. Ah! A to věším.

ROUBÍNKOVÁ. Máme něco o paní radové Rettigové.

GÜLICH (*postoupil až ke schodům*). Co –

ROUBÍNKOVÁ. To musejí dál.

GÜLICH. Tady je volněji.

ROUBÍNKOVÁ. Ne, ne, jen sem a rychle. (*Ustoupí.*)

GÜLICH (*vstoupí do pavillonu*).

Výstup 16.

CHADIMA, REJSEK

(*vystoupili v pozadí za posledního hovoru dra. Gülicha s Roubínkovou a čekali pozorující*).

CHADIMA (*rozjařený, ne však opilý*). Byl to on, Gülich, doktor Gülich!

REJSEK. Byl, byl, vždyť já nic neříkám.

CHADIMA (*prudčeji*). Byl to on!

REJSEK (*chlácholivě*). Inu byl, byl.

CHADIMA. A byla to ona, Roubínková, aktuárka –

REJSEK. Taky byla, aktuárka, Františku, byla.

CHADIMA. Tak vidíš, tak vidíš, teď má on firmu pomazanou.

REJSEK. Kdo pak ví –

CHADIMA. Mlč, ty mlč! Teď ho mám v hrsti, já mu zadeklamíruju z Patrčkovy Míchanice, víš –

REJSEK. Víím, Franc, víím.

CHADIMA. A zrovna tamhle u schůdků (*staví se do posice, deklamuje*):

„Kdo je černý, není bílý,
kohout má rád slepici –

REJSEK. A to ne, Franc, to bys je splášil. Ale víš, pošleme na ně aktuára.

CHADIMA (*trbne sebou*). Na moutě! Vidíš! Pojd, pojd! (*Škubé jím.*) Ten vyvalí oči! A panička! A doktor! Tomu se štětiny naježl, *ten* bude skalní. (*Zajdou na levo, v pozadí.*)

Výstup 17.

RETTIGOVÁ s LENKOU, ROLLEROVÁ, GÜLICH,
ROUBÍNKOVÁ.

GÜLICH (*rozevře dvěře*). Aber meine Damen, my čekáme nadarmo.

ROUBÍNKOVÁ (*za ním v pravo*). Ještě chvílenku.

ROLLEROVÁ (*za ním v levo vyblédne; náhle*). Retička! Zurück! (*Zmizí:*)

ROUBÍNKOVÁ. Jde sem? (*Zmizí.*)

GÜLICH (*zmizí*).

RETTIGOVÁ (*z pozadí v levo, jde volně do předu, s ní*

LENKA (*zardělá, otvrd se šátečkem*).

RETTIGOVÁ. Tady si odděchnete, sem nikdo nepřijde. Mnoho jste tančila.

LENKA. Ještě nikdy tolik a přece mne to netěší.

RETTIGOVÁ. Věřím; ale je to naposledy za svobody. Pojďte, pan doktor čeká. Nařikal si, že s vámi skoro ani nepromluvil.

LENKA (*kvapně*). Zůstanete tu, jemnostpaní?

RETTIGOVÁ. Dětino! Zůstanu-li teď, nezůstanu po druhé. (*Vdženě*.) Vyhýbáte se už teď a budete s ním celý život – sama.

LENKA (*sklopí zrak, povzdechne*).

RETTIGOVÁ (*překvapeně, když stanuly pod dubem u prázdné lavičky*). Ah, odešel! Nemohl se dočkat, šel vás hledat. (*S úsměvem*.) Půjdem zpátky?

LENKA. Ne, o prosím, já bych tu zůstala. Je tu tak ticho. (*Sedne na lavičku pod dub*.)

RETTIGOVÁ. A hlučné veselí vás tíží. Zůstaňte, sedněte si, je tu krásně, klidno. Ten chrámek mlčenlivosti stojí na svém místě. Mlčení tu i kdy celý háj veselím a hudbou se rozlíná. A ten západ slunce! Srdce se tou libostí a krásou opojuje, a nebylo by divu, kdyby slza tichého pohnutí líce zarosila.

LENKA (*bledí s blavou pochýlenou v zamýšlení před se*).

RETTIGOVÁ. Leninko, vy neposloucháte.

LENKA (*vzblédne rychle, okamžik mlčí, pak vzbavě*). Jemnostpaní, opravdu věřil?

RETTIGOVÁ. Pan adjunkt? Jak jsem vám řekla; přišel před lampartí, vyložila jsem mu –

LENKA. Tady v háji není.

RETTIGOVÁ (*s úsměvem*). Ohlížela jsem se. (*Soucitně.*) Přec jste ho čekala.

LENKA (*ve strachu*). Snad už odjel –

RETTIGOVÁ. Ne, neodjel a budu s ním dnes ještě jednou mluvit. (*Jde na pravo mezi stromy, vyblíží.*)

LENKA (*ulekaně*). Pan doktor už –

RETTIGOVÁ. Ne, nebyl to on. (*Vrátí se pod dub.*) Ale musím se po něm ohlédnout, aby nás dlouho a marně nehledal. Vy tu počkejte, Leninko.

Lesní roby z pozadí, z dále.

Ah, slyšíte? (*Naslouchá.*) Jak krásně! (*Z prava těž fanfara, ale temněji jakoby ohlasem.*) Jak krásně!

LENKA. Ale jak teskno!

RETTIGOVÁ (*pohládí ji měkce*). Vzpomínáte, dušinko. A nepřestanete. Kolikrát ještě budete vzpomínat a kéž bez lítosti! Budete vzpomínat a ráda bych nedobře prorokovala, že ještě smutněji, se srdcem ještě těžším, bez útěchy a bez – naděje! A ne sama, ne jen vaše srdce, i jiné, jež jste tak bolestně zranila. Ach Leninko, vy jste nerozvážila, vy tlumíte hlas srdce. Poslechněte ho, poslechněte, abyste nebyla nešťastná po celý věk, nejenom vy a pan adjunkt, ale i – pan doktor. (*Odchází na levo. Stane, čeká okamžik, ale když Lenka nepromluví, odejde na levo v popředí. Lenka naslouchala se skloněnou hlavou. Poblédne za odcházející, nable si zastře dlaněma tvář.*)

LENKA, VALENTA, GÜLICH, ROUBÍNKOVÁ,
ROLLEROVÁ.

ROUBÍNKOVÁ } (*vystrčí hlavy, zmizíjí však, jakmile*
ROLLEROVÁ } *sblédnou, že vystoupil*)

VALENTA. (*Z prava, opatrně; jak spatří však Lenku, neopanuje se, chvatně k ní. Před ní samou se zarazí.*)

LENKA (*tlumeně vykřikne, okamžik užaslá, pak jakoby chtěla odejít*).

VALENTA (*chytne ji za ruku*). Zas! Zas už mně vyháníte!

LENKA (*bolestně*). A zase mně vyčtete, že jen pro zisk, pro jméno, abych se stala –

VALENTA (*vpadne*). Co jsem si měl jiného pomyslit, jak si to jinak vysvětlit. Ale já už vím, jak se chcete obětovat, od paní radové vím. Leninko, mám tu naposledy s vámi mluvit, mám se s vámi na věky rozloučit? Já bych za vás dal službu, všechno, a vy jste mohla – A to se stalo, to se musilo stát zrovna v tu chvíli, kdy se mohu stěhovat do vlastní myslivny? Vy nevíte, jak jsem byl včera šťastný, když mně to pan hrabě oznámil. Mé první pomyšlení bylo na vás, na vás! Oh, jak jsem si maloval, jak si vás odvezu –

*Lesní rohy z prava tlumeně, s ohlasem ještě
tlumenějším z pozadí –*

jak si v myslivně všechno zařídíme, doma, hospodářství, jak budete na mne čekat, až se budu z lesa vracet,

jak v neděli si vyjedeme ve svém kočárku sem do města a v zimě na saních na bál, jak si vás povezu zpátky do zachumelené fořtovny jako do hnízda, oh – Myslil jsem, že si vezmeme k sobě vaši nejmladší sestřičku a co bude s Františkem, a že bude pantafínek váš u nás bývat –

LENKA. O bože!

VALENTA (*sedne k ní*). Lenko, má zlatá Lenko!

ROLLEROVÁ }
ROUBÍNKOVÁ } *vyhlednou.*

Výstup 19.

PLAVEC, RETTIGOVÁ, PŘEDEŠLÍ.

RETTIGOVÁ (*kteřá ku konci řeči Valentovy vystoupila s drem. Plavcem v pozadí v levo, přejde nepozorovaně pozadím v pravo za chrámek. Když Valenta usedl k Lence, vystoupí z prava opatrně vyhlížejíc. Za ní*)

PLAVEC (*v patrném napjetí a neklidu*).

ROLLEROVÁ }
ROUBÍNKOVÁ } *sblédnuše je, zmizíjí.*

LENKA (*překvapena tím, že Valenta vedle ní usedl*).
Prosím vás – kdyby, – považte –

VALENTA. Jen vy považte, co jste udělala, že jste mé štěstí zkazila. Komu tím prospějete? Budete šťastná vy?

RETTIGOVÁ (*zdržuje Plavce, aby zůstal a vyslechl*).

LENKA. Nač se ptáte! Jak bych mohla být šťastná!
Byla jsem, však víte, ale teď – o Bože!

VALENTA. A nebudete šťastnou ani kdybyste si nikdy nevzpomněla, jak jsme se měli rádi. A proč to všechno! Proč, proč! K vůli starému doktorovi. Z vděčnosti jste tak učinila, a on konal jen svou povinnost.

LENKA. On konal víc.

VALENTA. I když! Ale tolik za to nemůže žádat. (*Nahle prudčeji.*) Či se bojíte hanby, když jste už nevěstou?

LENKA (*kvapně*). Ne, to ne. O jen kdyby mne propustil ze slova –

VALENTA. Pusťte ho vy!

LENKA. Měl by hanbu, smích a to za všechno dobrodiní. A jak mu to říct?

VALENTA. Já mu to povím.

LENKA. To by bylo jedno. Ne, ne –

VALENTA. Kdyby věděl!

PLAVEC (*chce vykročit*).

RETTIGOVÁ (*ho zadrží*).

LENKA (*smutně, malomyslně*). Vždyť ví, od paní radové jistě.

PLAVEC (*vystoupí*). Ale všechno přece ne, tohle ne, panno Lenko.

LENKA (*tlumeně vykřikne*).

VALENTA (*prudce vstane*). Pane doktore, když slyšeli –

PLAVEC (*nutí se do úsměvu*). No tak trochu. (*K Len-
ce.*) A ze všeho volá kvinde.

LENKA. Pane doktore, ne – já slíbila –

PLAVEC. Ne, ne Leninko, dost toho přemahání. Ale já tu vaši bolest nechtěl, já nemyslil, ne, to ne (*lékařsky bodře*). A srdce se musí ve zdraví zachovat. (*Nutí se do veselosti.*) A proto se propustíme, vy z lásky, a teď já z vděčnosti, k vám, že byste se byla obětovala. To já nemohu přijmout. Já jen konal svou povinnost. A tak jsme oba volní a nedali jsme si kvinde, das heisst, vy ne mně, já ne vám. A ostatek, ať si povídají! (*K Rettigové.*) Já lezl za tu mez, musím zpátky.

RETTIGOVÁ. Ale s plnou ctí.

LENKA (*vděčně i radostí vzrušená, prosebně*). Pane doktore –

PLAVEC. Nic, nic, já vím, já se nehněvám.

RETTIGOVÁ. A na mne?

PLAVEC. Za odpornou medicínu se lékaři neděkuje.

Výstup 20.

ROUBÍNEK, CHADIMA, REJSEK, PŘEDEŠLÍ.

ROUBÍNEK (*z pozadí; rychleji než obyčejně a patrně neklidný*).

CHADIMA } (*s ním, zůstanou však v pozadí*).
REJSEK }

CHADIMA (*za ním tlumeně, ale borlivě*). Jak jsem povídal, pane aktuár, jsou tam – tamhle.

ROUBÍNEK (*stane u lavičky*). Neviděli, prosím, moji?

PLAVEC. Byla tu před chvílí.

ROUBÍNEK. Sama?

PLAVEC. Ne, sešla se –

ROUBÍNEK (*se lekne*). Sešla se – a tak to – (*jde ke chrdmku, pod schody vold*) Betty, Bettyanko!

Ticho.

VŠICHNI (*udiveně hledí na Roubínka*).

ROUBÍNEK (*vystoupí na schod vdhaje*). Jak živo tohle – (*smeknuv utírá pot*) Betty, Bettyno!

GÜLICH (*vystoupí z pavillonu*). Ach, Herr Aktuar.

ROUBÍNEK (*trne*). On!

RETTIGOVÁ (*k Plavci*). Máme klassické svědky.

ROUBÍNKOVÁ (*vyjde z pavillonu*).

ROUBÍNEK. A ona! Betty, co's to –

ROUBÍNKOVÁ (*indignovaně*). Aber Roubínek.

CHADIMA (*k Rejskovi*). Vidíš, vidíš –

ROUBÍNEK. Ale tohle – (*umlkne jak vystoupí*).

ROLLEROVÁ. (*Plete punčochu.*) Tady je takový chládeček.

RETTIGOVÁ. A pěkně se poslouchá.

GÜLICH. Nechtěli jsme vytrhovat.

REJSEK (*k Chadimovi*). Teď vidíš?

ROLLEROVÁ (*k Plavci*). Přesvědčili se, že tuhle paní radová –

PLAVEC. Ano, ano, měla pravdu.

GÜLICH. A já taky, když jsem řekl: Aby kočka myší nechytala.

RETTIGOVÁ (*ukáže na Lenku a Valentu*). O ne, pane doktor, tady srdce zvítězilo.

ROUBÍNKOVÁ. Paní z Rollerů (*na odchodu*).

ROLLEROVÁ. Ano, nebudeme zdržovat – (*odchází*).

GÜLICH (*k Rettigové*). A co je ještě na programu?
RETTIGOVÁ. Co vás jistě potěší: český zpěv.

GÜLICH. O děkuju, na to už je pozdě (*za dámmami*).

ROUBÍNEK (*ostal v ustrnutí*). To je všecko kostkou
vzhůru! (*Odejde.*)

CHADIMA (*za Gülichem, jež zastaví na samém od-
chodu*). Pane doktor, pane doktor, firma je už zase
v pořádku a česká, zas česká.

GÜLICH. Co je mně po tom. (*Odejde.*)

CHADIMA. Tu máš – (*chvátá k Rettigové*). Tak už to
ví, jemnostpaní –

REJSEK (*za ním*). A dá pokoj.

Výstup 21.

ANČKA, RETTIGOVÁ, PLAVEC, LENKA, VALENTA,
REJSEK, CHADIMA.

ANČKA (*z leva kvapně*). Prosím, milostpane – (*Hledí
na Rettigovou, Lenku, pozná, že je dobře.*)

PLAVEC. Vy jste tu scházela. Přišla jste s amantem.

ANČKA. Ne, přijela, ale sama, bez amanta, tomu
jsem už dala kvinde. Pro ně jsem přijela.

PLAVEC. Co je?

ANČKA. Přijeli z Osíka k starému Kabrhelovi –

PLAVEC. Je na spěch. Tedy odjedu. (*K Rettigové.*)
Na večer jsem chtěl mít čerstvé ráno, a je a ostane
večer. Ale není už horko, už tak nepálí, a – a –
(*pobmutě*) panno Lenko (*podá jí ruku*), u vás je krásné
ráno, a buď taky štěstí.

LENKA (*oskřevši*). Pane doktore –

PLAVEC (*podá Valentovi ruku*). A u vás taky.

RETTIGOVÁ (*podá Plavcovi ruku srdečně*). Milý pane doktore –

PLAVEC (*nutí se do žertu*). Ale o tom nic psát, vlastenko! (*Odejde v levo.*)

RETTIGOVÁ (*k mladým*). A co teď –

LENKA (*ji obejmě v návalu vděčnosti a radosti*). Tetinko, má zlatá tetinko!

RETTIGOVÁ. Tak, tak to má být! (*Podá Valentovi ruku.*)

VALENTA. Jemnostpaní, jak děkovat! (*Políbí ji ruku.*)

ROUBAL (*vystoupí z pozadí*).

ANČKA (*s netajeným pohnutím vše pozorovala, pak rozhodně*). A stará Zelenková má přec jenom pravdu –

RETTIGOVÁ. Zpěv se začne –

Všichni na levo.

CHADIMA }
REJSEK } *v pozadí, za nimi.*

CHADIMA. Vidíš, vidíš, ta je nad advokáta! (*Odejde s Rejskem.*)

Seří se, prokmit měsíce.

Výstup 22.

ROUBAL, UČITELSKÝ, VŠETEČKA.

ROUBAL (*v pozadí vyhlížel v pravo, začne kývati, v tom vystoupí z prava*).

UČITELSKÝ }
VŠETEČKA } *s lesními roby pod paždí.*

ROUBAL. Stakra – co tak pozdě – Paní direktorová chce už domů. Sem, semka. – (*Vede je k pavillonu.*)
Vylezte na schody, no a honem trubte –

UČITELSKÝ }
VŠETEČKA } *na schodech zatroubí.*

Měsíc vysvítí.

V tom, než fanfara dobrána, ozve se z leva mohutně zpěv mužských hlasů:

„Když měsíček spanile svítí“ – –

Opona.
PÍSEŇ DÍVEK

M. D. Rettigová. Jednání II. výstup 6.

M. J. Sychra.

Sto - jí ja - bloň vši - rém po - li
na trá - vni - čku ze - le - ném, ba ze - le -
n' m. Ac', pro' mne tak srd - ce bo - lí
všně - ro - vá - ní čer - veném, ach čer - ve - ném.